

Nas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo.

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV/STEVILKA 27

ČETRTEK, DNE 5. JULIJA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Blagovestniki Slovanov

V krški škofiji obhajamo 7. julija spomin sv. Cirila in Metoda. Sveta brata spadata med največje naše cerkvene zgodovine. Njunemu misijonskemu in književnemu načrtu je vtisnjen pečat vseobjemajoče vesoljne krščanske ljubezni in gorečnosti.

Meseca julija pa praznujemo tudi spomin mučenec sv. Mohorja in Fortunata. Ta dva svetnika: Mohor škof, Fortunat diakon, sta zavetnika Družbe sv. Mohorja. Pobožno poročilo pravi, da je bil Mohor prvi oglejski škof; družno z diakonom Fortunatom sta prva prinesla žarek krščanske vere v naše kraje. Pod Neronom sta z mučenštvom izpričala vero v Kristusa dne 12. julija 67 v Ogleju. Sta tudi prva zavetnika goriške škofije in ljubljanske nadškofije. Mohor in Fortunat sta z brezprimerno gorečnostjo in v vedni nevarnosti širila krščanstvo v tedanjih rimskih provincih na naših tleh, saj ni bilo hujšega preganjalca kristjanov kot Neron. Vztrajala sta v dobrem in s svojim mučenštvom še drugim vtila poguma. Ker sta bila na vodilnih mestih, sta s svojo smrtjo prižgala luč, ki je krščanskemu svetu svetila še po njuni smrti.

Prav je, da se ob godovih teh dveh svetniških parov, ki so tesno povezani z našo zgodovino, pogledimo v njih delovanje.

Konstantin (redovno ime Ciril) in Metod izhajata iz grške družine. Rojena sta bila v Solunu. Okolica mesta je bila slovanska. Tako sta se kmalu naučila slovanskega jezika. Bila sta zelo nadarjena, pa tudi zelo pobožna. V Carigradu sta obiskovala in dokončala višje šole. Metod je postal visok državni uradnik v eni izmed provinc, Konstantin pa je po končanih visokih šolah l. 847 bil posvečen v duhovnika. Vendar se v službi knjižničarja pri patriarhu ni dobro počutil. Tudi mesto učitelja modroslovja je oddal. Želel si je samostanske tišine, kjer bi bil sam z Bogom.

Najprej je vstopil v samostan Metod, za njim pa še Konstantin. Po letih ločitve sta bila brata spet skupaj. V samostanu je bilo njuno opravilo najprej, premišljevanje in služba božja. To je bila najboljša priprava na misijonsko delo, za katerega ju je Bog določil.

Najprej sta spreobračala dve leti tatarske Kozare v sedanji južni Rusiji. Potem sta se vrnila v Carigrad.

Prav tedaj je moravski knez Rastislav prosil bizantinskega cesarja Mihaela, naj mu pošlje na Moravsko blagovestnikov, ki bodo znali slovanski jezik. Takole je pisal: „Naše ljudstvo je že sprejelo krščanstvo. K nam so prišli misijonarji iz Nemčije, Italije in Grčije, a nobeden ni znal zadosti našega jezika, da bi preprostem ljudstvu v domačem jeziku razlagal verske resnice in sveto pismo.“

Tako sta se Konstantin in Metod spomladi 863. odpravila na Moravsko. S tem letom sta začela uspešno misijonariti med Slovani. Začela pa sta tudi prenašati obrekovanja in krivice, saj sta imela mnogo nasprotnikov.

Konstantin je že prej v domovini pripravil slovansko abecedo, imenovano glagolica. V slovanski jezik je prevedel nedeljske evanجيلije. S tem je izvršil pionirsko delo, kljub temu da je umrl šele 42 let star l. 869 v Rimu v nekem samostanu, kjer si je tudi privzel redovno ime Ciril. Cirila so pokopali v cerkvi sv. Klementa, čigar ostanke je Konstantin našel, ko sta z bratom delovala med Kozari.

Papež, ki ju je poklical v Rim, da bi se zagovarjala, se spoznal njuno vdanost in vernost do rimske stolice. Metoda, ki še ni bil duhovnik, je posvetil v mašnika. Potrdil je tudi bogoslužne knjige in dovolil rabo slovanskega jezika pri božji službi s pristavkom, da se morata berilo in evangelij brati najprej v latinskem, nato pa v slovanskem jeziku.

Po Cirilovi smrti je vse delo za širjenje krščanstva med Slovani prevzel Metod. Preje je vodil vse mlajši brat. Papež je poslal Metoda najprej na Panonsko h knezu Kocliju, naj se z njim domeni glede ustanovitve nove panonske škofije. Metod je šel in se še istega leta vrnil v Rim, kjer je bil posvečen v škofa.

Ko se je vrnil na Moravsko, kjer ga že tri leta ni bilo, je tam divjala vojna. Rastislav je bil obsojen od Nemcev na dosmrtno ječo. Tudi za Metoda ni več bilo prostora na Moravskem. Šele ko je papež zvedel, kaj se godi z Metodom, ga je rešil ječe

Alžir je dosegel svobodo

V strahu in upanju so pričakovali Alžirci 1. julij, ko bi naj sami z glasovnicami odločili svojo nadaljnjo usodo. Saj so OAS-ovci do zadnjega napovedovali, da najhujše šele pride. Toda sredi prejšnjega tedna so zadnji skrajneži položili orožje, nakar je po vsem Alžiru zavladal mir in ljudstvo se je mirno pripravljalo, da odda bele glasovnice, na katerih je stalo »oui« — da. To je pomenilo isto kot glasovanje za samostojnost Alžira v sodelovanju s Francijo.

V nedeljo, 1. julija, so se v najlepšem redu brez vsakršnih neredov podali prebivalci Alžira na volišča, kjer so v ogromni večini oddali glasovnice z »oui«. Skoraj 99 odstotkov vseh oddanih glasov se je izreklo za alžirsko samostojnost, iz česar sledi, da je tudi velik del alžirskih Francozov glasoval za odcepitev Alžira od Francije. Glasovanja se je udeležilo okrog šest milijonov upravičencev, od katerih je skoraj en milijon francoskega porekla. Po vsem Alžiru je zlasti med muslimanskim prebivalstvom zavladalo veliko veselje, ko so bili razglašeni rezultati: saj je bila s tem zaključena sedem in pol letna borba, ki je zahtevala toliko krvavih žrtev in prizadejala neizmerno trpljenje in škodo alžirskemu prebivalstvu.

Toda nad veselje ob končni dosegli svobode že padajo prve sence medsebojnih nesoglasij, ki so sicer že dalje časa motila delo v začasni alžirski vladi; na dan pa so prišli z vso ostrino, ko je alžirska vlada naslovila na alžirsko vojsko dnevno povelje, v katerem je med drugim rečeno, da je vlada obsodila zločinsko dejavnost treh čla-

nov glavnega štaba in jih degradirala. Podpredsednik začasne alžirske vlade Ben Bela pa je objavil v Tripolisu sporočilo, v katerem osporava veljavnost vladnega odloka in ga ne priznava. Tudi glavni stan alžirske osvobodilne vojske je izjavil, da je odvzem činov trem višjim častnikom povsem nezakonit in da je glavni stan alžirske vojske bil ustanovljen po »Narodnem svetu alžirske revolucije« in more zato biti razpuščen samo po njem. Tako je nastalo v vodstvu alžirskih predstavnikov nevarno nesoglasje, ki more zanesti v to preizkušeno deželo še mnogo trpljenja. Z ozirom na pretečo nevarnost državljanske vojne je več severno-afriških držav (Egipt, Tunizija itd.) apeliralo na alžirski voditelje, da naj vendar na miren način uredijo notranja nesoglasja.

Medtem pa prihajajo čestitke iz vsega sveta alžirski začasni vladi in alžirskemu ljudstvu k dosegli samostojnosti in država za državo izjavljajo, da priznavajo Alžir kot polnovredno suvereno državo.

Francija za atomsko oborožitev

Francozi bodo izdali milijarde frankov za lastno atomsko orožje. Parlament je v ta namen že pred dvema letoma odobril 12 milijard novih frankov. Računajo, da bodo v letu 1970 že dosegli polno atomsko oborožitev, ki bo obstajala v podmornicah na atomski pogon in vsaj 50 letal za prenos atomskih bomb. Napovedujejo celo, da bi naj v tem Franciji pomagala tudi Zapadna Nemčija, ki bi tako le imela večji delež na atomski oborožitvi, kakor ji ga pa dopuščajo previdni Anglo-Amerikanci.

Kandler Gorbach v Moskvi

Komaj se je kancler dr. Gorbach s spremstvom vrnil iz Pariza, je nastopil takoj pot v Moskvo, kamor ga je pravtako spremljal zunanji minister dr. Kreisky z drž. tajnikom dr. Steinerjem. Vzrok obojnega potovanja je zadeva okrog pritegnitve Avstrije v nastajajočo evropsko gospodarsko-trgovinsko skupnost.

Evropska gospodarska skupnost (EWG) pomenja brez dvoma velik gospodarski podvig Evrope in postaja tudi v mednarodnem političnem oziru vedno važnejši činitelj. Vsekakor pa je ta novo nastajajoča tretja velesila povsem protikomunistično usmerjena. Razumljivo je zato, da že iz teh razlogov vse komunistične države s Sovjeti na čelu in njihovi priveski na Zapadu ostro napadajo EWG in jo prikazujejo kot nekaj nazadnjaškega, nesocialnega in hujškega (tako tudi vse skrajno-levičarsko časopisje pri nas).

Avstrija je nevtralna država in se je v državni pogodbi obvezala, da se ne bo priključila nobenemu političnemu bloku; to-

in se je mogel vrniti na Moravsko. Poslej je božji nauk močno napredoval, število vernikov in duhovnikov se je zelo pomnožilo.

Leta 880, pet let pred njegovo smrtjo, je moral Metod tretjič v Rim, kjer je papež ponovno potrdil slovanski jezik za bogoslužje. Dejal je, da je Boga treba hvaliti v vseh jezikih.

Več kot tisoč let je medtem minilo. Delo, ki sta ga začela sv. brata Ciril in Metod, je poglavo stoterem sad. Saj je po njuni zaslugi med slovanskimi narodi krščanska vera tudi dandanes, kljub preganjanju in ponižanju Cerkve, globoko ukoreninjena. Vesoljni cerkveni zbor pa bo potrdil ter razširil območje ljudskega jezika pri bogoslužju, za katerega sta se z vso verno in odločnostjo potegovala Ciril in Metod.

rej niti demokratičnemu Zahodu niti komunističnemu Vzhodu. Vendar pa ob gospodarskem združevanju Evrope Avstrija ne more brez velike škode ostati izolirana, saj leži v sru Evrope in že sedaj presega njeno trgovanje z državami EWG polovico vse njene zunanje trgovine. Zato je v življenjskem interesu Avstrije, da najde neko pot do EWG, istočasno pa mora čuvati nevtralnost, kar je pa v danem primeru zelo težko; saj je gospodarsko in politično področje tako tesno med seboj povezano, da ga skoraj ni mogoče ločiti.

Iz tega moramo spoznati, da je potovanje kanclerja dr. Gorbacha v Moskvo zelo važno in gotovo ne prav lahko. To je bilo tudi izraženo v medsebojnih nagovorih avstrijskih in sovjetskih predstavnikov. Sicer je dr. Gorbach poudarjal, da je nevtralnost Avstrije vodilo vse njene politike in je vsa leta ohranjala dobre odnose do Sovjetske zveze, vendar upa Avstrija, da ti odnosi ostanejo še naprej iskreni, četudi bi Avstrija našla neko pot do evropske gospodarske skupnosti. In prav v tem je najtežja naloga dr. Gorbacha, da se mu posreči prepričati Sovjete, da pristop Avstrije v EWG še nikakor ne pomeni kršitve državne pogodbe. Da je temu tako, potrjujejo tudi besede predsednika Hruščeva, ki je rekel, da bi pristop Avstrije k EWG po njegovem mnenju pomenil hud pretresljaj državne pogodbe in avstrijske nevtralnosti.

Avstrijska delegacija je nekaj dni potovala po Sovjetski državi in si ogledovala gospodarske naprave, dr. Kreisky pa se je vrnil domov po nujnih opravkih. Zadnje sredo pa so se zopet sestali v Moskvi, kamor se je vrnil tudi dr. Kreisky, in so nadaljevali razgovore, ter jih tudi zaključili v znamenju medsebojnega sporazumevanja.

- K R A T K E V E S T I -

Tudi Urundija v Afriki je postala nova država. Obe državi, Ruanda in Urundija, sta bili 43 let pod kolonialno nadvlado in sta imeli skupno ime Ruanda-Urundi. Skupščina OZN je pred nekaj dnevi sklenila, da s 1. julijem razglasijo neodvisnost novih držav.

Uganda je na poti do popolne neodvisnosti. Dosedaj je bila angleška kolonija, a je že dobila zagotovilo, da bo z 9. oktobrom postala samostojna država. Kakor je v dogovoru že določeno, bo nova država ostala kot članica britanske skupnosti v tesni povezavi z Anglijo. Za prehod iz kolonialnega stanja v samostojnost je vse najbolje pripravljeno, kot so povedali ugandski voditelji in ni nevarnosti, da bi se ponovil slučaj Konga.

V Laosu se razmere normalizirajo. Vendar razvoj ni povsem razveseljav, kajti nevtralna vlada je že vzpostavila diplomatske odnose z vsemi mednarodno priznanimi in nepriznanimi državami vzhodnega bloka, na drugi strani pa vedno ostreje zahteva odstranitev vseh ameriških čet iz sosednjega Siamu, ki baje resno ogrožajo svoboden in nemoten razvoj laoske države. Prav to je ena izmed največjih ovir, ki motijo ozračje pri ženevskih pogovorih o laoskih zadevah.

Mednarodna zveza dela je zaključila svoje zasedanje, pri katerem je sodelovalo 92 držav. Izmed mnogih ukrepov, ki bi naj uredili mednarodno delavsko zakonodajo, je tudi zahteva, ki določa, da je treba podeliti v vseh včlanjenih državah enake socialne pravice tudi tujim državljanom, ko se za stalno naselijo v državi. Določili so tudi, da naj čimprej vse države vpeljejo 40-urni delavni čas na teden v industrijskih podjetjih.

Churchill je v londonski bolnišnici; pri nesrečnem padcu si je zlomil nogo. Že na kraju nesreče so ga prvič operirali, nakar so ga še enkrat v bolnišnici. Operacija je bila uspešna in 87-letni politik se kar dobro počuti. Ko so častiljivega starčka pripeljali v bolnišnico, se je zbrala tolika množica, da so morali policaji nastopiti s silo. Vsekakor lep dokaz priljubljenosti in hvalečnosti Angležev do njih Mozesa, ki jih je zmagovito izpeljal iz druge svetovne vojne.

Tretji astronaut v ZDA bo verjetno poletel v vesolje še pred koncem poletja. Za ta polet so določili mornariškega kapitana Walterja Shirra in je star devetintrideset let. Določeno je, da bi naj tokrat polet obsegal vsaj šestkratno obkroženje zemlje.

Španija še vedno ni pomirjena. General Franco še vedno dela obračun s svojimi političnimi nasprotniki. Sicer je nekoliko izboljšal plače delavcem, in stavke so prenehale, toda opozicija je močno narastla, zlasti še, ker se je tudi cerkvena oblast močno oddaljila od Franca in je tudi več duhovnikov ter katoliških laikov zaprtih ali interniranih. Aretacije neljubih nasprotnikov se še vedno nadaljujejo, kar povzroča v deželi nevoljo tudi pri zmernejših ljudeh. S temi ukrepi upa Franco, da bo rešil svoj režim. Toda diktature — pa naj bodo kakršnekoli, — redijo same v sebi črva, ki jim bo počasi odgrizel korenine.

Nesrečen novi rod, ker ima tako pomerkuzene matere. Francoski listi so opozorili javnost o novi nevarnosti za bodoči človeški rod. Porodnice v Italiji, Nemčiji in Franciji vedno bolj uporabljajo pomirjevalno sredstvo „thalidomid“. Posledice so pa kar grozne, ker se rodijo otroci spački, največkrat brez rok.

V Turinu se je v zadnjih 40 dneh rodilo kar pet takih nesrečnežev. V Nemčiji je pa takih slučajev že nad 3.000. V Italiji je zdravstveno ministrstvo pred kratkim ukinilo prodajo omenjenega pomirjevalnega sredstva.

Politični teden

Po svetu ...

Z velikim zadovoljstvom spremlja svet zadnje dejanje dolgotrajne in krvave alžirske tragedije, ki je skozi sedem let terjala na tisoče žrtev in motila politično ozračje zapadnih zaveznikov. Zadnje nedelje je bilo glasovanje, pri katerem se je alžirsko prebivalstvo skoraj v celoti izreklo za samostojnost in neodvisnost Alžira. Ker je to nad vse važen dogodek, ki je zaključil žalostno poglavje nacionalnega trenja in imperialističnih teženj, poročamo o tem na drugem mestu.

Zaplet na Daljnem vzhodu

Upati je bilo, da bo na Vzhodu vsaj nekaj časa mir. To upanje je temeljilo na dobri volji, ki so jo pokazali varuhi laoskih komunističnih čet ob sklepanju sporazuma in upostavitvi nevtralne laoske vlade. Že parkrat je predsednik Hruščev imenoval ta laoski sporazum kot vzoren primer, kako je mogoče urejevati v duhu sporazumevanja medsebojna vprašanja.

Toda le nekaj dni pozneje je že bilo slišati iz Daljnega vzhoda o »velikih obrambnih premikih«
komunistično-kitajskih čet v smeri obale nasproti Formoze. Istočasno so kitajske, sovjetske in vobče komunistične časopisne ter radijske agencije na veliko začele obtoževati Čangkajškovo vlado, da pripravlja napad na celinsko Kitajsko. Nestvarnost takšnih propagandnih obtožb je razvidna in postane smešna, če pomislimo, da ima komunistična Kitajska morda tisočkrat večjo vojaško silo, kot je mala kitajska nacionalna vojska na Formozi. Primera »slon — muha«
v tem slučaju ni prav nič pretirana.

Gotovo pa je neizpodbitno dejstvo, da je komunistična Kitajska v veliki gospodarski krizi. S svojo industrializacijo »za vsako ceno«
je pekinška vlada zabredla v prehrabene težave in prisiljena je zopet posvetiti več pozornosti propadajočemu kmetijstvu. Nezadovoljstvo v državi zato hitro raste in zaradi tega je bilo treba ljudsko pozornost obrniti na »nevarnost vdora kapitalistov«
v kitajski komunistični »raj«.

Kaj pa v Kongu ...

Pred dnevi so slovesno obhajali v Kongu triletnico samostojnosti, ki jim je pa v tem času prinesla polno čašo trpljenja. Po težkih preizkušnjah se je končno naselil mir v deželo in že nekaj mesecev ni bilo slišati iz Konga posebnih novic.

Vendar pa notranje kongoške zadeve še vedno niso urejene: Trenja med centralno vlado in katanškim predsednikom Čombejem še vedno trajajo, in zdi se, da se bodo v prihodnje še celo poostрила. Zadnjih šest tednov so bila pogajanja med kongoškim predsednikom Adule in Čombejem, a so se končala z neuspehom. Med pogajanjem, pri katerem sodelujeta tudi posrednika iz ZDA in OZN, je sicer prišlo že do precejšnjih sporazumov. Tako so se že sporazumeli o enotni ureditvi vojske, gospodarstva in denarnega sistema. Toda sedaj je ponovno padlo vse v vodo in predsednik Adula namerava vso zadevo izročiti v roke Združenih narodov.

Tako obstaja nevarnost, da izpod pepela krvavih bojev, ki so za nekaj časa utihnili, nanovo vztrli tleča iskra, kajti kongoški prvaki še vedno vlečejo vsak na svoje in tudi Čombe, ki po izjavi Adule poseduje najbogatejše zaklade zemlje, je ponovno utrdil svojo politično in vojaško moč v deželi.

Adenauer v Pariz ...

Prava dedna sovražnika sta si bili Francija in Nemčija skozi dolga stoletja in v zadnjih petdesetih letih je prišlo kar dvakrat do vojne z Nemčijo, v kateri so prav Francozi imeli najtežje izgube. Toda po drugi svetovni vojni je prišlo do popolnega preobrata: iz smrtnih sovražnikov so postali najiskrenejši zavezniki. To zavezništvo se vedno bolj utrjuje v povojnih letih in se zdi, da je prav v teh dneh doseglo svoj prvi višek. Čeprav je nemški kancler Adenauer bil že šestkrat v Parizu na državnih pogovorih s francoskimi državniki, se je pred dnevi podal v francosko prestolnico prav uradno. S predsednikom De Gaulleom hočeta namreč kronati nemško-francosko prijateljstvo in tako izbrisati vse grenke spomine iz preteklosti. V ta namen se bosta podala tudi v kraje, kjer je zlasti v prvi svetovni vojni v potokih tekla kri, to je ob francosko-nemški

... in pri nas v Avstriji

Nova stavka je grozila

Znamenje gospodarske neustaljenosti so stavke in čim več je stavk, tem bolj je ogrožena gospodarska stabilnost. Tudi pri nas se zadnje čase vrstijo kar po vrsti stavke in to ne le delavske, tudi kmetje, uradniki in poštarji, si hočejo s tem skrajnim sredstvom izboljšati svoj gospodarski položaj.

meji na področju Verduna in Reimsa in kjer se danes vežbajo nemški vojaki v okviru NATO.

Da je prišlo do tako tesnega sodelovanja med Nemčijo in Francijo, je več vzrokov. Psihološki vzrok bo v prvi vrsti ta, da je poleg Nemčije tudi Francija po drugi svetovni vojni bila potisnjena na stopnjo druge razredne države, do katere se je z ameriško pomočjo in lastno trdoživostjo kmalu povzdignila tudi Nemčija. Še važnejši vzrok pa je gospodarski; Nemčija in Francija sta poleg Italije glavna člana EWG, ki ustvarja močno evropsko gospodarsko središče in more tekmovali z angleškim in celo ameriškim trgov. Prav sedaj, ko skoraj nekako moledujejo ostale evropske države — z Anglijo vred — za sprejem v EWG, sta se Nemčija in Francija še bolj zavedle svoje velike vloge v sklopu evropskih držav. In to pozicijo še nameravata okrepiti s prizadevanjem, da bi čimprej prišlo tudi do politične združitve evropskih držav, ki bodo tako postale tretja velesila na pozornici svetovne politike.

... Kennedy v Mehiko

Razmerje med ZDA in Mehiko ni bilo vedno najpristronejše in pogledi na panameriško politiko so bili pogosto zelo različni. To je prišlo tudi do izraza ob nesoglasjih glede kubanskega diktatorja Castra, ki je pripeljal komunističnega trojanskega konja prav pred vrata ZDA. Na konferenci ameriških držav pred meseci so ZDA hoteli Kubo popolnoma izločiti iz skupnosti ameriških držav in jo gospodarsko prisiliti do kapitulacije. Toda nekatere izmed ameriških držav so se temu uprle; med njimi je bila tudi Mehika, ki zato tudi ni prekinila gospodarskih zvez s Kubo.

Kljub temu se je Kennedy s svojo ženo mudil te dni na uradnem obisku v Mehiki, ki mu je pripravila veličasten sprejem. Skoraj dva milijona Mehikancev jima je vzklikalo v pozdrav in tudi uradni stiki z mehiško vlado so bili zelo pristrani. Politični opazovalci pa zatrjujejo, da je predsednik uspel tudi v svoji politični misiji in močno utrdil prijateljstvo med obema ameriškima sosedoma.

rin oče, s čimer si je pridobil odpustanje očetovo in Herino, čemur je sledila vesela poroka.

Pa tudi Benedikt in Beatrice — oba zakleta sovržnika zakonskega stanu — sta se kljub stalnim medsebojnim prepričkom do blaznosti zaljubila, kar poleg nešteto drugih scen ustvarja v igri polnostranskih zapletljivosti, ki igro bogatijo z nedosegljivo komiko. Pravi mojster komičnih scen se je pokazal tudi v tej predstavi režiser in vodja breških iger ing. Hannes Sandler. Zelo spretno mu je sekundirala Beatrice, pa tudi Heinz Neunteufel in drugi igralci so pohvalno rešili svoje zahtevne vloge.

Predstave bodo ves mesec julij in avgust in sicer do 10. avgusta vsak petek, soboto in sredo, dočim bo zadnjih 14 dni predstava tudi ob nedeljah.

Drugi „festival folklor“ v Celovcu

Dobra je bila zamisel koroških kulturnih krogov, da so že pred enim letom uresničili zamisel, na stični točki treh kultur: germanske, slovanske in romanske — v staroslavni Karantaniji — prirajati leto za leto kulturno prireditve, ki bi prikazala ljudsko kulturo teh dežel.

Najnaravnnejši izraz ljudskega kulturnega življenja vsakega naroda pa je predvsem ljudska pesem, godba in ljudski ples. In prav to hoče ustanova „festivala folklor“ na Koroškem doseči s svojo vsakoletno folklorno prireditvijo.

Letošnji festival je obsegal dve prireditvi. V petek, 22. junija je bila predstava v Domu glasbe, naslednji večer pa v mestni dvorani celovškega razstavišča (Stadthalle). Sodelovali so štirje sosedi Avstrije: Italija, Jugoslavija, Madžarska in Švica, dočim je peti sosed (Nemčija) sodelovanje odpovedal. Spored je bil zelo bogat in je obsegal peske, plesne in godalne nastope. Poleg tujih kulturnih skupin so nastopale tudi koroške skupine; med njimi tudi Slovenska prosvetna zveza s svojim mešanim in moškim zborom. Tako so tudi koroški Slovenci imeli priliko pokazati na tej mednarodni prireditvi lepoto svoje pesmi.

vlada še posebej obravnavala po povratku kanclerja dr. Gorbacha iz sovjetskih dežel. Tako je odpadla napovedana stavka in upati je, da bo tudi to vprašanje ugodno rešeno.

Avstrija razstavlja v Trstu

Trstu je bil konec junija t. l. XIV. mednarodni velesejem, na katerem je kot stalen sodelavec sodelovala tudi Avstrija.

Avstrijska razstava je bila poleg jugoslovanskega paviljona. Avstrijsko razstavo je organiziral Institut za pospeševanje gospodarstva pri Zvezni trgovski zbornici na Dunaju. Avstrija tukaj ne podaja splošnega prereza svojega gospodarstva, marveč se zadnja leta specializira za različna dela, ki so trenutno za narodno gospodarstvo najbolj pomembna. Tako je letos razstavila v paviljonu narodov le stroje in utenzilije za obdelavo lesa, ki so po svoji kakovosti med najboljšimi na svetu. Poleg tega pa sodeluje tudi na poletni mednarodni razstavi lesa in lesnih izdelkov.

Poročilo iz Trsta pravi, da je bila med najpomembnejšimi od vseh razstav prav narodna lesna razstava v paviljonu F, katerega so vodili avstrijski zastopniki. Zupan Franzil pa je poudarjal, da je Trst prav primerno pristanišče za države EWG na tem področju, med katerimi bo prav Avstrija igrala važno posredovalno vlogo.

SLOVENC

doma in po svetu

20-letnica smrti prof. Ehrlicha

Veliki, koroški rojak in bogoslovni profesor dr. Lambert Ehrlich je zahrbtno umorjen padel 26. 11. 1942, ko se je vračal na svoje stanovanje potem, ko je odmaševal v Akademskem domu sv. Cirila v Ljubljani. Vse katoliške Slovence je vest o Ehrlichovi mučniški smrti globoko pretresla in jih napolnila z grozo; saj je bil ta umor strašna napoved grozeče revolucije, ki je pozneje zahtevala še toliko tisočev nedolžnih žrtev.

Dvajseto obletnico smrti prof. Ehrlicha so obhajali pokojnikovi prijatelji in učenci širom izseljenskega sveta, pa tudi koroški Slovenci se ga spominjajo — zlasti starejši rod — s hvalečnostjo.

Janez Bernik na Beneškem bienalu

V Benetkah je v teh dneh bila XXXI. umetniška mednarodna razstava. Mednarodno razsodišče je zaključilo svoje delo in objavilo podelitev nagrad, katere je razdelil sam predsednik republike Segni. Najvišjo nagrado v znesku dveh milijonov lir sta prejela umetnika Alfred Manassier iz Francije in Alberto Giatometti iz Švice. Med nadaljnjimi številnimi nagradami je pa tudi slovenski 83-letnik Janez Bernik, ki je prejel nagrado v znesku enega milijona lir. V mednarodni žiriji je sodeloval tudi ravnatelj Moderne galerije iz Ljubljane, profesor Zoran Kržišnik.

Petdesetletnica župnikovanja č. g. Jagera

V Clevelandu župnikuje pri fari Marije Vnebovzete č. g. Matt. A. Jager, ki je pred kratkim slavil izreden jubilej; na tej župniji že namreč petdeset let župnikuje. Hvaležni in zvesti farani so mu pripravili prirčno slovesnost, o kateri je sam v zahvali zapisal, da „je bil ta dan poleg mojega novomašniškega dneva najlepši v mojem življenju“.

O svojih faranih pa se ta častitljivi in zaslužni gospod takole izraža: „Res lepo število faranov imamo, ki so navdušeni za napredek fare in žrtvujejo denar in čas in delo, da pomagajo fari k večjemu napredku.“

Versko in kulturno življenje pri Mariji Vnebovzeti v Clevelandu je zares tudi zelo živahno. Ob zaključku farne šole so tudi pripravili uspešno materinsko proslavo, pri kateri je sodelovala kar cela vrsta vnetih sodelavcev-laikov, kakor poroča Ameriška domovina.

Iz Beneške Slovenije

Ob jugoslovansko-italijanski meji severno od Vidma (Udine) prebivajo beneški Slovenci, katerih je blizu trideset tisoč. Že nad sto let živijo v meji Italije, mnogi pa hodijo v zapadne države na delo, ker jim domača hribovita zemlja daje premalo kruha. Versko življenje beneških Slovencev je zelo živo in v cerkvah z veliko ljubezni goji materinski jezik.

Nove maše so zato pri njih še posebno velik praznik, ker se zavedajo, kaj jim slovenski duhovnik pomeni. Tudi letos sta bili dve novi sveti maši in sicer je bila ena v št. Lenartu, druga pa v Porčinju.

V št. Lenartu je 1. julija pel novo mašo novomašnik Mario Qualizza (Hvalica). Rodil se je v Kravarju in je iz zelo številne družine; med desetimi otroki je novomašnik najstarejši. — V Porčinju nad Ahtanom pa je na isto nedeljo imel novo mašo č. g. Jožef Duš, kateremu je mativdova z velikimi žrtvami omogočila, da je dosegel duhovniško čast.

KULTURNI OBZORNİK

France Slana razstavlja v Celovcu

V Galeriji 61 razstavlja svoje slike slovenski slikar France Slana iz Ljubljane. Na razstavi ima devet oljnatih slik in dvajset akvarelov (slike z vodnimi barvami). Umetnik razstavlja istočasno tudi na jugoslovanski razstavi v Rimu.

V svojih slikah prikazuje slikar Slana predvsem motive iz svoje domovine; njegove slike predstavljajo slovensko pokrajino s starimi domovi, njih dvorišči, zapuščenimi mlini in bajtami. Brez vsake izumetničenosti so njegove slike polne poezije, ki se s svojo tonacijo temnih barv prelivajo v rahlo melanholijo.

Slikar Slana je eden najbolj nadarjenih — poleg Janeza Bernika — mladih slovenskih slikarjev, ki si je pridobil že mednarodni sloves. Rojen je bil leta 1926 in je študiral slikarstvo v Ljubljani, pa tudi v Gradcu se je izpopolnjeval pri prof. Silberbauerju.

„Mnogo hrupa za nič“

(William Shakespeare v Brežah — Friesach)

Na praznik svetega Petra in Pavla zvečer je bila otvoritvena predstava ali premiera na gradu v Brežah. Že trinajstič so se poštvovalni breški igralci odločili, da žrtvujejo čas, počitnice in trud za plemenito kulturno delo, katerega vršijo v zelo častni meri. Nad vse primeren prostor v osrčju grajskih zidov, romantično obeležje, grajski hodniki in odnev trombe z obzidnega stolpa prav mnogo pripomorejo, da gledalci kakor tudi igralci doživijo ob teh predstavah vso lepoto igrske umetnosti.

Kot je bilo že napovedano, bodo v Brežah igrali letos le eno igro in sicer največ zaradi težav, ki jih povzroča finančna uprava (60.000 šil. davka), ki nima prav nobenega obzira od takih kulturnih prireditev, ki nikakor niso „pridobitvene narave“, marveč imajo le zgolj kulturno-vzgojno poslanstvo.

Pričakovati bi namreč bilo, da bi se že vendar našel kak poslanec na Dunaju in povedal svojim kolegom, da bi že bil čas, da bi podobne kulturne prireditve v kulturni državi smele biti vsaj oproščene visokih taks, če že niso deležne podpor v izdatnejši meri.

Za letos so v Brežah pripravili Shakespearovo komedijo „Mnogo hrupa za nič“. To je komedija, kateri zagotavlja visoko umetniško vrednost že avtor sam, čeprav je Shakespeare bolj znan kot pisatelj težkih dram oziroma tragedij. Breški igralci so si prav tega velikana v dramatikki vzeli za svoj ideal, saj so v trinajstih letih svojega igranja postavili na oder kar sedem njegovih del. In kakor so si prav s Shakespearovimi deli pridobili sloves do brij igralcev, so si to slavo z letošnjim delom prav gotovo še povečali. Kajti predstava „Mnogo hrupa za nič“ je zares izreden užitek, kakršnega morejo gledalci le malokdaj beležiti tudi v poklicnih gledališčih.

Snov igre je pisatelj vzel iz življenja srednjeveških plemičev in dejanje se vrši v Messini na Siciliji. Na dvoru mesinskega guvernerja Leonata (Karl Benesch), ki ima mlado hčer Hero (Heidrun Aicher) pridejo Don Pedro (Josef Schuhmeyer), aragonski princ, Claudio (Robert Möblacher), mladi florentinski grof in Benedikt (ing. Hannes Sandler), plemič iz Padue in že ob prvem snidenju se Claudio do norosti zaljubi v Hero, iz česar se zlasti Benedikt in klepetuljasta Leonatova nečakinja Beatrice norčujeta. Vse je pripravljeno za poroko in že stoje pred menihom Frančiškom (Valentin Pagitz), toda na silno razočaranje Claudio na menihovo vprašanje, če hoče vzeti Hero za ženo, odgovori s strastnim „Ne“ in ji pred vsemi očita nezvestobo, nakar Hero omedli, vitezi pa se pripravijo na odhod. Medtem so razglasili Herino smrt, čeprav v resnici ni umrla, nakar se je razkrilo, da je Hero bila krivično obrekovana. Claudio je močno žaloval in v zadoščanje za krivico je bil pripravljen vzeti v zakon ono, katero mu bo dodelil He-

Dr. Ingomar Heyer:

POTOVANJE V Sveto deželo

(Nadaljevanje)

Policijska postaja v tem kraju, ki se imenuje Er-ramtha, je bila kar dobro opremljena in poveljnik je bil prijazen. Ponudil nam je prospekte jordanskih krajev in zanimivosti, ki naj bi si jih ogledali. Dobil sem prvi vtis, da so Jordanci po miselnosti precej drugačni od Sircev. Opazil sem mnogo več beduinskih postav in tudi mnogo črncev, česar v Siriji ne vidiš. Je pa v Jordaniji mnogo več bede, posebno ker je v Jordaniji večina beguncev, ki so se umaknili pred Izraelci, ko so ti po tisočletjih prišli do svoje judovske države.

V Jordaniji

Po končanem pregledu smo nadaljevali z avtom potovanje v notranjost jordanske države. Prišli smo na neko vzpetino, od koder smo lepo videli goro Hermon, ki jo omenja sveto pismo. Proti vzhodu se s tega razglednega kraja vidi skoraj do kraja jordanske države, tja proti Iraku. Sama puščava, le pesek in kamen! Nato smo se peljali mimo kraja Djeraš, to je staro mesto, ki se je nekoč imenovalo Gerasa in ga omenja evangelist Matej v 8. pogl., 28-34. vrsta. Tu je Jezus ozdravil nekega mrtvoudnega. Opazili smo razvaline nekdanjega mesta, ki so ga sezidali še Rimljani. Zato so med ostanki tudi razvaline velikega rimskega igrišča, amfiteatra, slavolok in še nekaj drugih reči, ki so pritegnile našo pozornost.

Še pol ure z avtom naprej in prikazale se prve hiše mesta Amman-a. Prav kmalu smo zašli v pravo mestno vrvenje, tipično za mesta v Vzhodu. Treba je bilo iskati hotel za prenočevanje. No, našli smo še precej primerne, in kar nas je razveselilo, je bilo to, da se je šef predstavil kot katoličan. Soba za dve osebi naju je stala v tem hotelu samo 400 fils, kar je nekako 30 šilingov za eno noč.

Kakor vse države imajo tudi Jordanci svoj denar. Imenujejo ga dinar, tako kot pravijo denarju v Jugoslaviji. Ne delijo ga pa na pare, ampak na filse. En dinar je enakovreden enemu angleškemu funtu. En dinar ima 1000 fils. Vendar ljudje računajo po svoje. Novcu za 10 fils pravijo po stari navadi en piaster, novcu za 50 fils pa šiling, ker je enakovreden angleškemu šilingu. Ko sem menjal denar, so mi dali za 100 švicarskih frankov 8 jordanskih dinarjev, to je zelo veliko. Priznati je treba, da si mnogo na boljšem, če pokažeš švitski denar. Nemških mark nočem jemati s seboj, ker bi me sicer imeli ljudje za Nemca, jaz pa sem Avstrijec.

Ko sva torej z ženo dobila sobo v hotelu, sva se najprej malo odpočila. Močno utrujena sva bila. Od Istanbula do Ammana nisva pošteno spala na postelji in ni se bilo mogoče očistiti in preobleči. Ko sva se odpočila, naju je zavlekla radovednost v mesto. Brž sva opazila, da je na cesti mnogo policije. Videti je bilo tudi mnogo pripadnikov arabske legije, ki je nekaka jordanska elitna vojska, sestavljena največ iz beduinov, ki so zvesti pristaši kraljeve rodbine. To vojsko plačujejo Angleži. Zadnji

angleški poveljnik te vojske je bil znani Glubb-paša.

Tisti večer sva z ženo srečala neke stare Arabce, ki so bili za časa nacizma pripadniki in propagandisti Hitlerjeve ideologije. Ta pojav nemško-arabske povezanosti ni temeljil kakor pri Turkih na podlagi skupne borbe v prvi svetovni vojni, ampak je bilo temelj tega prijateljstva skupno sovražstvo do Židov in želja, da bi jih iztrebili. Nemci so Arabcem obljubljali svojo pomoč v borbi proti kolonialnim silam. Muslimanska in nemška novopoganska ideologija sta se nekako zlivale druga v drugo. SS-ovci so smatrali, da jim je mohamedanstvo bližje nego krščanstvo. Seveda prijateljstvo, ki sloni samo na uničevanju tretjega, ne more biti trdno. Takšno se je pokazalo prve razpoke nemško-arabskega prijateljstva, ko je veliki mufti jeruzalemski Hussein obiskal Hitlerja. Menda sta bila oba razočarana ob prvem svidenju. Hussein je dobil vtis,

Pred petdesetimi leti je izbruhnila balkanska vojna. Vsa tedanja Evropa je obrnila svojo pozornost na balkanski polotok. Tudi naši predniki in nekateri, ki še živijo, so z zanimanjem sledili poročilom, kaj se dogaja na Balkanu.

V središču dogodkov so bile male balkanske samostojne države, ki so se zvezale in po dogovoru napadle turško cesarstvo, ki je imelo tedaj še v rokah Makedonijo, in ga potisnilo na sedanje meje pri Odri-nu. Velešile so prislufnile in vtaknile svoje prste vmes, posebno ko si zmagovalke niso znale lepo v miru razdeliti plen.

Potomec Črnega Jurija

Takrat se je pozornost spet obrnila na malo kraljevino Srbijo, ki ji je vladal kralj Peter iz dinastije Karadžordžević. Početnik te dinastije je kmet Črni Jurij, ki se je dvignil proti Turkom in osvobodil šumadijske kmete. Turki so ga imenovali »Kara Džordž« in to ime se ga je prijelo. Pozneje so dobili Karadžordževići tekmece v dinastiji Obrenovićev, toda 1903, so oficirji spet postavili na prestol srbske kraljevine potomce Črnega Jurija.

Kralj Peter je imel sina Jurija in Aleksandra. Ker je bil Jurij najstarejši, mu je naravno pripadalo prestolonasledstvo. Zgodilo pa se je nenadoma, da je javnost zvedela, da se je princ Jurij odpovedal prestolonasledstvu in za prestolonaslednika Srbije so proglasili Aleksandra. Čudnih okoliščin ni mogel nihče razvozlati. Aleksander pa je ostal prestolonaslednik, postal Petrov regent in po njegovi smrti tudi kralj, ne več Srbije, ampak Jugoslavije, kajti iz Srbije, Hrvatske in večjega dela slovenskih krajev je leta 1918 nastala država Jugoslavija.

Kaj se je zgodilo, da se je Jurij odpovedal prestolonasledstvu? Nekateri so govorili, da se mu je zmešalo. Drugi so govorili, da so ga k temu prisilili, ker je bil preveč

da Hitler nikdar ne bo mogel izpolniti, kar je na široko obljubljal. Na drugi strani pa je Hitler gledal na velikega muftija preveč podcenjevalno.

Govoril sem z nekim Arabcem, ki je bil športni učitelj in je v času vojne bival v Nemčiji. V nemški vojski je dosegel čin kapitana. Rekel mi je: »Hitler je izgubil vojno le zato, ker se je družil z Avstrijci.« Menil je menda, da bi Hitler zmagal, ako ne bi imel v vojski Avstrijcev. Videl sem, da smatra Avstrijce za nekaj drugega kot Nemce. Škoda, da ga nisem vprašal, kako je prišel do dokaza, da je on arijanskega porekla. Drugi tak tip, s katerim sem se razgovarjal, je bil neki inženir, ki je bil v času prve svetovne vojne stalni gost nekdanjega cesarja Viljema. Hvalil je Nemce do neba, češ da imajo najboljše vojake, da proizvajajo najboljše blago in podobno. Zdelo se mi je, da je bil preveč zgovoren in da si s tem služi lepe denarce, ki mu jih plačujejo razne nemške tvrdke. Oba omenjena človeka sta pripadala starejši generaciji. Mlajša generacija gleda na vse te reči bolj s praktične plati, to je, človek naj kupi stvari tam, kjer so najcenejše.

(Dalje prihodnjič)

Svojevrsten princ

z ljudstvom. Šušljale so se še druge stvari. Namigovali so tudi na brihtnost mladega Aleksandra, ki bi menda rad postal namesto svojega brata kralj...

Zavesa se odgrinja

Nedavno umrli hrvatski kipar svetovnega slovesa Ivan Meštrovič je pred smrtjo napisal knjigo spominov. Knjigo so izdali v Argentini in sicer v zbirki knjig Hrvatske revije. Meštrovič v tej knjigi popisuje tudi svoja srečanja s tem bivšim prestolonaslednikom. Kar pripoveduje, nam posveti v razmere tistih časov in deloma razvoza tudi uganko, zakaj se je princ Jurij odpovedal prestolonasledstvu.

Med prvo svetovno vojno je bil kipar Meštrovič v Parizu in je sodeloval tudi v naporih, da bi prišli južni slovanski narodi do svojih pravic. V Parizu je bil v tistih letih tudi princ Jurij Karadžordžević. Meštrovič se je seznanil z njim in Jurij je začel zahajati tudi k njemu.

»Ko sem najel stanovanje in atelje za kiparsko delo v ulici Viktor Hugo« – tako popisuje Meštrovič – »je začel princ Jurij vedno pogosteje zahajati k meni. Bilo mi je nerodno. Vedel sem, da rad napada koga z besedami. Poleg tega je psoval Vesniča in Pašića in tudi druge, in nisem hotel, da bi ljudje mislili, da sem tudi jaz njegovega mišljenja.«

Nato Meštrovič pripoveduje, da se je nekoč srečal na cesti s starim srbskim pravoslavnim škofom. Mimo je prišel princ Jurij in se zadržal nad Meštrovičem: »Kako vam je mogoče, da se pozdravljate s tem tipom, ki je pustil svoje ljudstvo, zgrabil nekaj mošenj in odšel preko Črne gore v Evropo, a z narodom naj se zgodi, kar hoče...« Princ se je nato obrnil in šel dalje. Metropolit je molčal, potem je dejal k parju, ko je videl, da mu je nerodno: »Kaj hočemo, takšen tje!«

V tretjem ediktu je ukazal, da morajo krščanski jetniki darovati bogovom. Ako tega nočejo, naj jih mučijo in kaznujejo s smrtjo. V četrtem odloku je Dioklecijan ukazal splošno darovanje poganskim bogovom. Sv. Mohor in sv. Fortunat sta bila tedaj aretirana in mučena v Sirmiju ali v Cibalah, današnjih Vinkovcih na Hrvatskem. Zaradi stanovitnosti v Kristusovi veri sta bila dne 23. avgusta leta 304. obglavljena. Iz zaslivanja sv. Mohorja je znano, da ga je sodnik vprašal: »Kakšen poklic med kristjani opravljaš?« Mohor je odgovoril: »Sem lektor in berem vernikom božjo besedo.« Sodnik nato: »Kakšne zapovedi bereš in kakšne sreče veselje oznanjaš?« Mohor je dejal: »Spoštovanja vredne in svete zapovedi našega Gospoda Jezusa Kristusa, Kralja vekov.«

To je bilo pričevanje sv. Mohorja in Fortunata za krščansko vero v tisti dobi, ko v Beogradu in na Hrvatskem še ni bilo slovanskega življa, ampak so še živeli tam razni rodovi, ki so priznavali vrhovno oblast rimskega cesarja. Dvesto let pozneje je ta oblast prenehala in so ob koncu preseljevanja narodov prišli v te kraje Hrvati in Srbi, v naše pa Slovenci. Začetek preseljevanj se je začel že stoletje prej. Ko so novi narodi navalili na rimske meje, so se

Princ se je sporekel z Veseničem in Pašićem. Vesniča je zmerjal v pričo tajnic in vojaškega atašaja je napadel kar v uradu. To je bilo takrat, ko so izdali okrožnico, naj se vsi za vojsko sposobni Srbi in Jugoslovani prijavijo in odidejo na solunsko fronto. Princ je menil, da je že dovolj naših ljudi poginilo in da je mladine škoda. »Seveda to delaš potem – je zabrusil Vesniču v obraz – ko si svojega nečaka in Pašićeve ljubljence, otroke radikalov, spravil čez mejo v Švico.«

In Meštrovič nadaljuje v svojih spominih: »Jurij je spoznal, da mi ni ljubo, ker me obiskuje. Zato je rekel, da bo hodil k meni, dokler mu tega ne prepovem. Kaj sem hotel? Posebno še, ker sem bil nekaj dni bolan in me je on vsak dan prišel pogledat ter je hodil zame po zdravila v lekarno in podobno. Včasih je prišel in mi prinesel kakšen časopis, ki je pisal o jugoslovanskem vprašanju. Drugič je prišel in se v kakšni stvari pritoževal in se jezil na druge, včasih tudi nase, kakor je bil pač razpoložen. Često se je zavedal, kakšne napake ima in se je pritoževal nad svojimi pomanjkljivostmi in na svoj značaj. Po mišljenju je bil širokosti. Bil je pristaša sodelovanja med južnimi Slovani nasproti srbskemu nacionalizmu. Grajal je Pašićevo neiskrenost. Jaz sem mu govoril, da se ne vede, kot se spodobi za princa. Očital sem mu tisti nastop pred metropolitom na cesti, njegovo psovanje Vesniča in drugo. Pri-znal je, da ni pravilno nastopal, toda prav, da je le imel.«

Neverjetna odločitev

Princ mu je ob neki priložnosti dejal: »Prvič – jaz sem take narave. Drugič – nimam izobrazbe. Tretjič – jaz sem bolan. Sem pač nore in vroče krvi kot Kara-džordže, nimam pa Njegošove zvitosti kot Aleksander.«

Njegov oče Peter I. Karadžordžević se je bil namreč poročil s črnogorsko kneginjo Ljubico iz dinastije Njegošev.

Vendar Meštrovič pravi, da je bil princ Jurij na svoje pokolenje vseeno ponosen:

»Dejal je: »Dve najboljši rodbini med Srbi sta to, ali glej, kaj pride iz njiju! Jaz nisem za princa, a še manj za kralja. Sreča je, da so našli Aleksandra, ki je normalnejši od mene.«

Tako je princ pripovedoval kipanju tudi, kaj je vse »užugal«, ko je temu ali onemu preveč naravnost povedal, kar je mislil in je bilo prehudo. Pripovedoval je, da je nekega vojaka, slugo, slučajno tako brenil, da je revež zaradi tega umrl. Naštevaj je še druge take dogodke, vse do tistega, ki se je zgodil v ruskem poslanstvu v Beogradu. Tam je opsoval ruskega canja in avstrijskega cesarja. Za vojakom mu je bilo žal. Večkrat se mu je sanjalo o njem. Tega pa, kar je naredil na ruskem poslanstvu, mu ni bilo žal.

»Jaz se za nobeno ceno ne morem pretvarjati in glumiti,« je pravil Meštroviču, »ampak vržem iz sebe tako, kot pride, naj je temu ali onemu to prav ali ne prav.« – Tako je na carjev rojstni dan menda na ruskem poslanstvu pred vsemi povabljenimi rekel ruskemu poslaniku, da je car lažnivec, češ da je njemu, Juriju, rekel, da ne bo dopustil, da bi Avstrija anektirala Bosno. Potem se je okrenil k avstrijskemu

(Nadaljevanje na 4. strani)

Najnovejše ugotovitve o življenju sv. Mohorja in Fortunata

V zadnjih desetletjih se na splošno razni cerkveni odbori zelo trudijo, da bi dobili kolikor mogoče zanesljive podatke o življenju svetnikov in tudi starodavnih krščanskih mučencev. Papeška kongregacija svetih obredov je lanskega februarja dala škofijam podrobna navodila, naj s pomočjo komisije strokovnjakov, zgodovinarjev, hagiografov in liturgikov pregledajo posebne škofijske praznike in češčenje posebnih škofijskih svetnikov. Po teh navodilih naj bi odpadli vsi krajevni prazniki svetnikov, ki so bili nekdanj vpeljani zaradi politične pripadnosti kake dežele pod kakšno oblast, ki je danes ni več, ali pa zaradi nekdanje posebne pobožnosti, ki je v sedanjem času ljudstvo ne opravlja več.

Tako so se lotili tudi raziskovanja življenja sv. mučencev Mohorja in Fortunata, ki sta v časti po naših škofijah. Pri nas ju častijo dne 12. julija. Duhovniki berejo na ta dan v svojem brevirju njun življenjepis, ki je bil sestavljen na podlagi legende o teh svetnikih, ki se je izza 12. stoletja ohranila v knjižnici mesta Namur v Belgiji. To legendo so sprejela znamenita Ana-

lecta Bollandiana v svojo zbirko življenjepisov.

V hrvatskem Djakovu pa častijo ta svetnika na njun smrtni dan, ko sta prestala mučeništvo za Kristusovo vero, to je dne 23. avgusta. V tamkajšnji škofiji berejo duhovniki na ta dan v svojem brevirju življenjepis, ki ga je imel starodavni čedadski oziroma še prej oglejski brevir, kakor so ga uporabljali do leta 1956. Ta življenjepis je objavljen v zbirki Acta Sanctorum.

Številna novejša kritična dela zgodovinarjev in arheologov so pa ugotovila, da sta bila sv. Mohor in Fortunat sirmijska mučenca. Oba sta bila iz Singiduna, to je današnjega Beograda. Mohor je bil v tamkajšnji krščanski cerkveni občini lektor (je prebiral pri službi božji berila in evangelije), Fortunat pa je bil diakon (je pomagal duhovnikom pri službi božji in oznanjanju božje besede). Ko je začel rimski cesar Dioklecijan, pod katerega so spadali vsi naši kraji tja do Romunije in še dalj, preganjati krščanstvo, je zadelo to preganjanje tudi Mohorja in Fortunata.

Cesar Dioklecijan je v svojem drugem odloku ukazal, naj škofo in klerike zapro-

kakor mnogi drugi tudi kristjani teh izpostavljenih krajev umaknili proti Italiji in prišli v Akvilejo, Oglej. Tako je znano, da so sirmijski kristjani odšli na begunsko pot leta 409 in vzeli s seboj svete ostanke mučencev sv. Mohorja in Fortunata in ju prinesli v Oglej. Njuno češčenje je v Ogleju močno naraslo. Njuni ostanki so bili dolgo časa shranjeni v častitljivi oglejski baziliki. Pozneje so njih velik del hranili v Gorici, danes pa ne vemo, kam so izginili.

Sv. Mohorja so v Sirmiju imenovali Hermogenes in šele v Ogleju so ga začeli nazivati Hermagoras, iz česar je prišlo naše ime Mohor in Šmohor.

Ker smo Slovenci prejeli luč vere tudi od misijonarjev iz Ogleja, se je njuno češčenje zaneslo tudi med naše ljudstvo. Po njih je dobila ime tudi naša založniška in kulturna ustanova Družba sv. Mohorja, ki deluje že več kot stoletje v Celovcu.

Sveti Mohor in Fortunat sta našemu ljudstvu prelep zgled zvestobe Kristusovi veri, zgled stanovitnosti v veri svojih očetov. Kakor je sv. Mohor prebiral ljudstvu knjige božje besede, tako naj bi naša Mohorjeva družba še dolgo oskrbovala naše ljudstvo z dobrimi, poučnimi knjigami, da bi naš človek živel svoje življenje res po božji besedi.

SELE — SEDLCE

(Ponovitev nove maše)

Gospod novomašnik — kapucin pater Gabriel Drofelnik bo ponovil svojo novo mašo v nedeljo, 8. julija ob pol 10. uri pri Marijini cerkvi na Sedlcu v selski fari.

Od blizu in daleč vabljeni!

SELE

(Vreme, žegnanje in še kaj)

Kdor govoriti kaj ne ve,
on vreme hvali ali toži...
trdi neki pesnik.

Letos je pa vreme res tako, da ga ne moremo pohvaliti. Na Urhovo žegnanje 1. julija je bilo izredno hladno. Pri pranganju se nismo prav nič potili. Procesija se je v lepem redu vila po Husovem zemljišču. Poseben sijaj so ji dali številni ministrantje v belih tunikah in raznobarnih plaščkih ter uniformirana četa katol. mladcev z Dunaja, ki letujejo na Kališču. Druga leta so se v vročini gostje radi hladili ob mizah v senci košate lipe, letos pa ni nikogar mikalo sedeti zunaj. Zvečer se je oglašil spet dež in goste prisilil, da so vedrili še nadalje ob veseli godbi in plesu. Izletnikov je ta dan Sele obiskalo še več kot ob drugih nedeljah, kram pa je bilo kar šest, da so si sladkosnedeži lahko privoščili vsega, po čemer so se jim slane cedile.

Nekaj dni pa je bilo v zadnjih časih tudi zelo vročih. Mlaka je vsled prejšnjega deževja precej narasla. Iz nje so se oglasile žabe s svojim regljanjem, a pojavile so se tudi druge žabe in žabice, hočem reči: topla voda je privabila tudi kopalce. Mestoma pa se je pri kopanju voda tako skalila, da je bila motna in blatna. Potem se je bilo treba še doma v kopalnici oprati nesnoge od pogostega kopanja.

Vsled pogostega deževja se je na Srednjem Kotu med Travnikom in Malejem odtrgal s pobočja prsten plaz in z drevjem, kamenjem in blatom zdrknil na novo cesto, da je za več dni prekinil vozni promet. Kdor je že kosil, je seno težko posušil in spravil. Večinoma še vsi čakajo na ugodnejše vreme.

S tem smo vreme le malo pohvalili, bolj zatožili. Sedaj pa še kaj drugega!

Na praznik sv. Petra in Pavla je 18 prvoobhajancev obkrožalo z belimi rožami okrašen oltar. Pri Hajnčevju so ta dan godovali kar trije: oče in sinova Peter in Pavel. Spod. Jugova prvoobhajanka Lizika pa je ta dan bila tudi priča krsta svoje sestrice Marte. Mirko Spod. Jug in žena Marta imata sedaj tri sinčke in dve hčerkici. Naj bi z njimi doživljala veliko veselje.

Na oklicih sta Francej Oraž, pd. mladi Hajnčič in njegova izvoljenka Anica Mautz, pd. Turkova na šajdi, do nedavnega zaposlena v Mohorjevi knjigovoznici. O njuni poroki bomo že še poročali.

PEČNICA

(Prvo obhajilo)

Na praznik sv. Trojice smo imeli posebno lepo procesijo. 39 otrok, 17 dečkov in 22 belo oblečenih deklic, je stopalo s svojim župnikom med molitvijo v faro cerkev h krstnemu kamnu in z gorečimi svečami v rokah slovesno obnovilo svojo krstno obljubo in med sv. mašo po skupni molitvi s trepetajočim srcem prejelo prvo sv. obhajilo v svoje nedolžne in čiste duše. Da bi ostali celo življenje tako čisti in nedolžni, kakor na ta najlepši dan življenja.

Starši, skrbite za to!

PONIKVA pri PLIBERKU
(Jubilej)

V soboto, dne 7. julija bo praznovala svoj osemdeseti rojstni dan gospa Magdalena Zavec.

Pri domače Savecu na južnem koncu Ponikve živi v mali hišici že 30 let. Prej sta bila z možem, ki je pred par leti umrl, v železniški stražni hišici pri Mateovi. Na Koroško sta prišla s Pohorja. Oba je dičila globoka vernost in zvestoba narodu.

Ves čas obstoja naših listov (Koroški Slovenec, Kronika, Naš tednik - Kronika, Nedelja itd.) sta bila stalna naročnika in vneta bralca.

Mati Magdalena še vedno vsako številko »Tednika« prebere. Posebno ji je ugajalo potopisno dopisovanje g. Zaletela. V svojih prostorih ima ogromno zalogo števil listov vseh letnikov.

Kot zvesti bralki ji k častitljivemu rojstnemu prazniku iz srca čestitamo vsi in ji želimo, da bi zdrava prebivala še mnogo letnikov našega lista. Savecova mama, Bog vas živi!

Pri nas na Koroškem

Nova maša v Celovcu

Zadnjo nedeljo je bila pri kapucinih v Celovcu slovesnost nove svete maše. Mladi kapucin Ludovik Drofelnik, ki si je privzel redovno ime Gabriel je daroval svojo prvo mašo ob lepi udeležbi vernikov iz mesta in podeželja sredi svojih samostanskih sbratov in svojih najbližjih sorodnikov.

Slovesnost se je začela ob pol 11. uri; spreved s patrom novomašnikom, spremljan z asistenco in gosti, je prišel iz samostana na prostor pred cerkvijo, kjer sta novomašnika pozdravili dve dekleti s pozdravno pesmijo v slovenskem in nemškem

jeziku ter ga obdarovali s šopki svetlic. Nato je novomašnik z duhovščino in svati pristopil k oltarju, da daruje svojo prvo daritev. Medtem je na koru zadonela močna pesem, spremljana z donečim orkestrom.

Novomašni govor je imel mil. g. kanonik Aleš Zechner, ki je v nemškem in slovenskem jeziku govoril o poslanstvu in odgovornosti duhovnika vobče in posebej še v sodobnosti. Pri tem je opozoril vernike na veliko nevarnost, ki grozi tudi naši škofiji, ker tako primanjkuje duhovniških poklicev. Pozval je vernike, da naj z molitvijo in krščanskim življenjem izprosijo več duhovniških poklicev, kajti gorje ljudstvu,

če nima več svojih duhovnikov. V govoru je orisal tudi pretresljivo pot novomašnika do duhovništva. Kot kmečki sin je bil novomašnik rojen v Javorju blizu Mežice. Vojne grozote so ga vodile kot mladega fanta skozi ječe in taborišča, ker ga je Bog ohranjal večkrat kar na čudežen način zase. Po vojni se je njegovo trpljenje nadaljevalo, ko je kot hlapec in lesni delavec v tujini služil vsakdanji kruh. Končno ga je pot pripeljala v samostan, kjer je na samostanskih šolah končal srednješolske in bogoslovne študije.

Po sveti maši, h kateri so bili še posebej povabljeni slovenski tretjeredniki, je g. novomašnik delil svoj novomašniški blagoslov, kar je trajalo precej časa. Medtem pa so bile pete litanije Matere božje in slovensko ljudsko petje je prav lepo odmevalo po ljubki kapucinski cerkvi. Posebej pa je treba omeniti še izredno lepo petje na koru, kjer je cerkveni zbor ob spremljavi orkestra dovršeno pel latinsko mašo.

Po cerkveni slovesnosti je bila skromna pojedina v dvorani ob kapucinski cerkvi. Ob strani novomašnika so sedeli ljubi novomašnikovi starši in bratje ter sestre, ki so prišli preko meje, da s svojim Ludovikom preživijo ta lepi dan. Tudi duhovni oče Olip Hanzej - Uznik iz Sel ter duhovna mati gospa Karner iz Celovca sta bila ob strani g. novomašnika. Iz Gorice pa je prihitel pater Fidelis, ki je tudi kot subdiakon asistiral pri novi sveti maši. Prijetnemu in prisrčnemu omizju v pozdrav in gospodu novomašniku v počestčenje so spregovorili g. kanonik Zechner, g. župnik iz Mežice in pater gvardijan, nakar se je g. novomašnik prav vsem pričujočim in odsotnim dobrotnikom iskreno zahvalil.

G. novomašnik bo prihodnjo nedeljo ponovil svoje novomašno slavlje na Sedlcu nad Selami. Verniki so lepo povabljeni tudi na to slovesnost.

KONCERT

Pevski zbor Gallus iz Celovca priredi v nedeljo, 8. julija 1962 v št. Janžu pri Tišlerju pevski koncert slovenskih umetnih in narodnih pesmi.

Začetek ob osmi uri zvečer.

Vsi prijatelji lepih pesmi prisrčno vabljeni!

Iz naše preteklosti — pred 75 leti:

IZ CELOVCA

(Slovinci, dobro poslušajte!)

Slišimo, da so nekateri občinski odborniki sklenili, viš. c. kr. deželnemu šolskemu svetu v Celovcu poslati prošnjo, naj je v njih ljudski šoli poučni jezik po vseh razredih slovenski in naj se v 4. ali 5. letu kot učni predmet doda tudi nemščina. Kaj bode deželni šolski svet neki storil? Prej ko ne bode storil, kar je storil leta 1882 pri ljudski šoli v Glinjah. Krajni šolski svet v Glinjah je namreč ravno tako prošnjo vložil pri deželnem šolskem svetu. Kaj se je zgodilo? Nekega dne se pripeljeta gospod okrajni glavar Kronik in okrajni šolski nadzornik Prešern v Glinje. Poklicani so bili vsi, ki šolo vzdržujejo in vsi, ki imajo otroke že v šoli ali jih bodo skoraj imeli. Ti naj se zbero in povedo svojo voljo, kakšna naj bo šola v Glinjah. Pri zboru so okrajni glavar poudarjali, kako dobre in koristne da so sedanje šole, kako izvrstno so osnovane in uravnane, kako dobro, ja, potrebno da je, ako se otroci učijo nemškega jezika, v sedanjih šolah se otroci naučijo nemščine, da morejo vstopiti v višje šole, se podati po svetu, pri vojaki postati kaj

višjega, si dobiti kako cesarsko službo itd. itd. Slednjič so ponovili vprašanje: »No! zdaj mi pa povejte, kdo pa hoče, da bodo njegovi otroci nemško znali?«

Prejkone se bode ravno tako godilo pri občinah, ki vložijo prošnjo, kakor smo jo zgoraj omenili. Ako vas pokličejo pred tako komisijo, le vsi pridite, naj nobeden ne ostane doma. Poslušajte, kaj vam go spodje povejo. Ne motite jih pri govoru. Kadar vas pa barajo, kakšno šolo da hočete, povejte mirno, spodobno, srčno, neustrašljivo, pa enoglasno, povejte, da hočete tako šolo, za kakšno je prošnjo vložil občinski odbor. Prosite, da se ta vaša želja tudi odločno vpiše v zapisnik, ki se je pri komisiji napravil.

Slovinci! Sedanje šole vas stanejo veliko denarja, — vsi pa tožite, da vaši otroci, akoravno hodijo celih osem let v šolo, ne znajo brati in pisati ne slovensko ne nemško, in kar nemškega znajo, tega pa ne zastonj, in da, kakor hitro izstopijo iz šole, vržejo šolske knjige v kak kotič in jih ni-

Državna realna gimnazija in gimnazija za Slovence

OBJAVA

Na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence so sprejemni izpiti za šolsko leto 1962/63 v soboto, dne 7. julija 1962, to je prvi dan velikih počitnic. Začetek ob osmi uri.

Prijavi je treba dodati rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva. Pri vodstvu šole, katero otrok sedaj obiskuje, prositi za popis učenca. Ta popis (Schülerbeschreibung) pošlje šola neposredno na naslov: Direktion des Bundesrealgymnasiums und Gymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22. Na dan izpita, torej 7. julija, pa mora vsak učenec predložiti spričevalo, katero bo dobil 6. julija 1962 na svoji dosednji šoli, ker brez tega spričevala ne more biti pripuščten k izpitu.

Ravnateljstvo

Svojevrstni princ

(Nadaljevanje s 3. strani)

poslaniku in dejal: »Vaš cesar je lopov in grabežljivec, ki krade tujo zemljo.«

Po tem škandalu so nastale velike diplomatske težave. Avstrijski so zahtevali opravičenje. Ruski poslanik je hotel to zadevo rešiti tako, da naj bi se šel prestolonaslednik k vsakemu poslaniku opravičiti in naj bi zgovorjene besede obžaloval. Princ Jurij tega ni hotel in tudi ministrski predsednik Pašić ga ni mogel k temu pripraviti.

»Prej se odrečem prestolonasledstvu, kot da bi obžaloval to, kar sem povedal po pravici,« je dejal.

In res. Pašić je poslal k prestolonasledniku Ljuba Jovanovića, zvitega Črnogorca, naj bi ga na lep način pregovoril, češ da ni drugega izhoda in da to zahtevajo državne koristi.

»Potemtakem se odpovem prestolu!« je odgovoril prestolonaslednik.

»Tega vi ne boste nikdar napravili,« mu je dejal nato Jovanović.

»Pa bom,« je ponovil Jurij.

»Vi ste neverjetno pogumni, ali tega ne boste napravili,« je vztrajal Pašićev poslanec.

»Boste videli, da bom,« je dejal prestolonaslednik. »Nate papir in pišite in jaz podpisem.«

Jovanović je napisal in princ je odločno podpisal. Seveda je Jovanović vtaknil papir v žep in ga brž nesel Pašiću. Ta je prestolonaslednikovo odpoved takoj objavil.

In Meštovič nadaljuje:

»Jurij je trdil, da mu ni žal za to in da je prepričan, da je za domovino boljše tako. Toda prezira Pašića in Jovanovića, ker sta ga tako zvito pripravila do tega. Videl je, da to ni bilo po volji »Čika Perić« (t. j. kralju Petru I.). Pravil je, da je Peter namreč zato rajši imel njega, ker je Karadžordžev, Aleksandra pa je imenoval »Črnogorca«. — »Čika Pera« me je imel rad, ker sva imela iste lastnosti in me je razumel. Tudi on je bil nagel in silen kot jaz. Pozneje mu je bilo žal, a bilo je prepozno.«

Kiparju je princ pripovedoval, kako ni mogel prenašati svojih profesorjev, posebno ne nekega Francoza. S kiparjem se sicer ni nikdar prepiral, očital pa mu je, ker je naredil Pašiću dopisni kip in ker je verjel v Pašićevo pomembnost.

Meštovičovo pripovedovanje nam kaže Jurija kot svojevrsnega princa, ki ljubi resnico nadvse, ki služi pravici, ki pa ne pozna obzira in pove vsakemu v obraz, kar mu gre. Da tak človek ni sposoben za politiko in diplomacijo, je tudi sam princ vedel. Zato mu ni bilo žal, da se je odpovedal prestolu v korist bratu Aleksandru, katerega pa je preživel in preživel je tudi drugo svetovno vojno.

koli več ne vzamejo v roke. Tako je zgubljen denar in zlati čas; mladina skoraj pozabi, kar se je v šoli naučila, napredovati ne more, ali ni to žalostno in omilovanje vredno? Stojte, Slovinci, možko in trdno kakor skale, in dobili boste šole, kakoršne priporoča in terja zdrava pamet in pedagogika, kakoršne vam obljublja in odkazuje tudi postava, kakoršne imajo vsi v resnici svobodni in omikani narodi, in kakoršne vam donajajo pravo omiko, blagor in srečo! — Bog daj! (»Mir«, leto VI, št. 13, od 10. julija 1887)

Jože Jurak:

IN DOGODKI SO DALI CERKVI PRAV

Srebrni jubilej je letos doživela okrožnica »Divini Redemptoris«. In prav bi bilo, da bi se je bila človeška družina spomnila vsaj s tako pozornostjo kot lani štirideset- in sedemdesetletnice dveh slavnih socialnih enciklik. Pa je zanimivo: dasi je komunizem še danes vsaj tako aktualen kot v letih pred izbruhom zadnje svetovne vojne, večina tistih, ki vidijo v komunizmu največjo nevarnost za sodobno družbo, ni so znali dovolj poudariti pomena te okrožnice, niti dovolj občudovati daljnovidnosti Cerkve, niti dovolj opozoriti, kako so dogodki dali Cerkvi prav, ko je po sv. očetu Piju XI. jasno pribila: »S komunizmom ne bo v nobeni stvari nihče sodeloval, komur je mar krščanske kulture.« (Div. Red. 58)

Dve leti pred začetkom druge svetovne vojne je bil ta kremeniti stavek izrečen: ne tjavdan, temveč iz spoznanja, da je komunizem po svoji naravi zloben, ker je prvič v nasprotju z božjim razodetjem in naravnim razumom, ker drugič ruši temelje družbi ter razdira družbeni red, ker tretjič zanika pravi izvor, naravo in namen države in državne oblasti in ker četrtič odreja naravne pravice, človekovo dostojanstvo in svobodo.

Zakaj komunizem napreduje

In kljub tej jasni resnici se komunizem širi. In se širi, ker jih je le malo, ki bi zares doumeli, kaj komunisti hočejo in kam težijo, istočasno pa se večina slepo vdaja njihov premeteni agitaciji in varljivim obetom.

Te vrste ljudem se moramo zahvaliti, da je Sovjetska zveza, dasi v začetku poražena, prišla do srca Evrope; da danes komunizem obvlada največji narod na svetu — Kitajce; da danes dela nemire v ošrčju Afrike; da je Kuba, pred samimi vrati Združenih držav, postala mostišče, s katerega bo komunizem skušal vdreti v srednje in južne ameriške države.

Ti naivneži menijo, da s paktiranjem ali z razgovori s komunisti služijo svobodi, ko vendar življenje kaže, da so prav oni vedno tisti, ki so slednjič izigrani.

Spet drugi so prepričani, da s ponujanjem dolarjev ali obljubljanjem lepše bodočnosti svojim državljanom, ker pač imajo več jekla, premoga ali petroleja, že zadajajo komunizmu smrtni udarec naravnost na korenino.

Ubogi slepci! Komunizem ni samo gospodarsko vprašanje. Je mnogo več: je vera vseh, ki Boga sovražijo, ki se predajajo in ki so vse svoje sile dali v službo kneza teme, očeta laži, ki je Satan, stari božji protivnik. Zato komunizem imenuje vero »uspavajoč opij za proletariata«, češ da njegovi nauki in zapovedi kažejo na večno življenje po smrti in tako odvračajo ljudi od nebes, ki naj jih dosežejo na zemlji.

S komunizmom ne sodelujmo!

Res! Dogodki zadnjih petindvajsetih let so dali sv. očetu Piju XI., temu mojstrskemu poznavalcu komunizma, stoodstotno prav. Še vsak, ki je količkar s komunizmom sodeloval, se je prej ali slej opekel. Saj ni treba, da naravnost ljubimkaš s komunizmom. Že na zunaj tako nedolžni kulturni, trgovski in znanstveni stiki s komunizmom odpro le temu pot v dežele, ki so takšne stike navezale. S knjigo, filmom, z obiski se redno vriva tudi miselnost brezbožnega komunizma, navadno skrbno prikrita, a zato tembolj nevarna. In to, kar je v Sovjetski zvezi vsakdanji film, se po besedah sv. očeta Pija XI. spremeni v svobodnem svetu v strojničjo, ki pokosi vse, ki se ji brezskrbno približajo.

Po petindvajsetih letih, kar je okrožnica izšla, je komunizem še vedno na pohodu. In zakaj? Tudi to pove Pij XI. »Ker kristjani ne store svoje dolžnosti. Osnovni pomoček mora biti obnova krščanskega življenja po evangelijskih načelih. Brez te bi bilo vse prizadevanje prazno. Ta obnova obsega zlasti krepost kot odpoved, ljubezen, pravičnost. Nadalje je treba v borbi proti komunizmu dobro poznati socialni nauk Cerkve, paziti na taktiko komunistov in živeti tako, da nismo v pohujšanje tistim, ki so pogreznjeni v revščino in pomanjkanje.«

»Kar preveč je takih,« pravi sveti oče, »ki se čez mero zabavajo in trošijo ogromne vsote za popolnoma nepotrebne reči, nočejo pa videti v trpeh Kristusa samega, ki

Svet je željan zabav

Kadar se popotnik z letalom ponoči približa modernim in velikim mestom, kot so: New York, Rio de Janeiro, Buenos Aires, London, Pariz, Rim, Kalkuta ali pa Tokio na Daljnem vzhodu, opazi iz višin morje luči. Moderna mesta so vsa razsvetljena. Bele, modre, rdeče in zelene luči se ne prestando prižigajo in za trenutek zopet ugašajo. Ko srečno izstopi in krene po široki ulici, prav kmalu razvoza uganko tega čudovitega pojava. Številne in mnogobarvne luči so napis in reklame raznih kinodvoran, gledališč, izložb in imenitnih dvoran. Ljudje, bogati in ubogi, učeni in preprosti pa se zabavajo pozno v noč, daleč čez polnoč, večkrat celo do jutra.

Podobni prizori se odigravajo v manjših mestih in naseljih. Vse se želi zabavati. Če drugače ne, sloni vsa družina od najstarejšega pa do najmlajšega ob radiu ali televizijskem aparatu in gleda ter posluša zadnjo tekmo ali pa film, na žalost največkrat dvomljive vrednosti.

Splošen pojav

Težnja po zabavi je splošen pojav. Je med belci in črnci, med bogatimi in ubogimi, med učenimi in preprostimi, med domačini in med izseljenci vseh vrst.

Če se sedaj vprašamo, kaj je vzrok temu, dobimo prav kmalu jaseen odgovor. Splošen pojav zahteva tudi splošen vzrok. Ker pa je ta le vsem skupna človeška narava, zato moramo v njej iskati vzrok, osnovo in korenino, od katere izvira povsod in in pri vseh težnja po zabavi.

Kaj storiti?

Katoličani ne moremo in tudi ne smemo molče mimo tega splošnega pojava. Zavzeti moramo do njega svoje stališče. Možno pa so tri poti: Prva bi bila ta, če bi z vsemi močmi poskušali težnjo po zabavi zatreti. Druga pot bi bila, če bi ta pojav prepustili valovom človeških strasti in tako sledili besedam Frana Levstika: »Predaj se vetrovom, naj gre kamor hoče.« Po tretji poti pa bi krenili, če bi zabavi dali v življenju tisto mesto, ki ji po pameti in božjem razodetju pripada.

Jasno je, da bi bili prvi dve poti napačni in da je le tretja v posesti resnice. Če bi sledili namreč prvi poti, bi delali proti naravi; če pa bi se oklenili druge poti, bi zavrgli človeško in božje dostojanstvo,

Iz filmskega sveta

Tečaj dobrega filma v Avstriji

Pomen katoliškega filma ni mogoče nikdar dovolj poudariti. Njegovo poslanstvo je tako vzvišeno in potrebno, da tega posebej dokazovati vobče nikakor ni potrebno. Saj nam vsakdanje življenje to jasno potrjuje, ko smo priča, kako stoji zlasti mladina pod vplivom filma. Tudi zle posledice slabega filma so vsakomur, ki nekoliko zasleduje javno življenje, jasno vidne in mladostna kriminalistika nam more s svojimi dognanji dovolj prepričevalno to potrditi.

Toda samo tarnati in obsojati je nespametno in brez koristi. Tega se zavedajo danes prav dobro vsi odgovorni činitelji v državnem in cerkvenem območju, zato obstajajo ustanove, ki imajo nalogo boriti se proti slabemu filmu, opozarjati na nepopolne vplive takega filma na javno življenje in skušati ustvariti dober film. V ta namen obstajajo državne filmske cenzure, ki uživajo kot državne ustanove tudi zakonsko zaščito, ter katoliške filmske komisije, katerih razsodbe podpira cerkvena oblast in imajo zato obveznost v vesti.

V isto vrsto s filmom vstopa pri nas vedno bolj tudi televizija. Saj najdemo televizijski aparat ne le v neštetihi privatnih

nam nalaga, da zanje žrtvujemo, kar imamo, in če treba, zanje damo tudi življenje. Ni torej zadosti, da smo samo protikomunisti. S tem še ne bomo komunizma ustavili niti za las. Treba je živeti iz vere, treba je gojiti krščansko ljubezen in zatreti v sebi navezanost na zemske dobrine.

ki smo ga prejeli po človeškem in božjem rojstvu.

Sprejeti in okleniti se moramo tretje poti. To je: zabavi moramo v svojem življenju dati tisto mesto, ki ji po vrednostni lestvici, po božjih načrtih pripada.

Razvedrilo je potrebno

Človeško telo potrebuje tudi počitka; ne more prenašati stalnega napora. Če bi ga k temu z močno voljo prisilili, bi se sicer za nekaj časa vdalo, toda potem bi sledila huda reakcija. Počitek, razvedrilo, latinsko: re-creatio, pomeni namreč obnova izgubljenih sil. Obnova je potrebna. Ta utrdi moči, zavaruje zdravje, poveča uspeh, daje veselje.

Po napornem duševnem delu je prav tako kot po telesnem delu, če ne še bolj, potreben oddih. Stalne napetosti duh ne prenese. Primerno razvedrilo, ki naj sledi umskemu ali pa tudi telesnemu delu, je po besedah sv. Tomaža to, kar je sol v hrani ali kapljica olja na kolesu silnega stroja. Kot napravi sol hrano okusno, olje pa daje stroju lahkoto, prav tako napravi razvedrilo naše fizično in umsko življenje prijetno, lepo, umirjeno.

Graditelj Tempelhofa — redovnik

(Nenavaden dogodek v cerkvenem življenju)

Graditelj znanega letališča v Berlinu Tempelhofa slavi v tem letu svojo zlato poroko. To ne bi bilo nič posebno odčudovanja vrednega, če ne bi bil bivši generalni ravnatelj prometnih podjetij in trikratni doktor Leonard Adler sedaj — frančiškanski pater.

Kako čudovita so pota božja, nam živo kaže zgodba tega znamenitega moža. Bil je dvajset let mestni svetnik in vodja prometnih uradov v milijonskem glavnem mestu Nemčije. Kaj se je pozneje z njim zgodilo, je malokdo vedel. Zato je vzbudilo tem večjo pozornost, ko se je ta ugledni znanstvenik in organizator pred nekaj leti pripepljal iz frančiškanskega samostana v Milanu na evharistični kongres v Münchenu in si je potem v svoji domovini ogledal novosti prometnega razmaha v večjih mestih Nemčije.

Nekdanji šef berlinskih prometnih obratov je bil dober prijatelj takratnega papeževnega nuncija Pacellija, poznejšega sv. očca.

Zdravo razvedrilo je nadalje potrebno za socialno življenje. Sv. Tomaž obsoja kot napako pretirano strogost onih, ki se nikdar ne udeležujejo skupnega veselja ali pa ovirajo prijetno razvedrilo drugih. Strogost kot krepost ne izključuje dovoljene raztresenosti, ampak neurejene in pretirane.

Pa tudi pusteš ni krščanski ideal, prav tako ne neslan »burkež«. Krepost je v sredi. Človek mora znati razumeti šalo, kakor pravimo, šala pa nikdar ne sme preiti v žalitev.

Potrjenje svete Cerkve

Vse to potrjuje tudi sveta Cerkev, ki ni še nikdar prepovedovala potrebnega in zdravega razvedrila; nasprotno: prav ona je bila tista, ki je vedno in povsod pospeševala vesele prireditve.

Že v stari zavezi, ki je predhodnica nove zaveze, so velike praznike obhajali z veličastnimi verskimi obredi, katerim so navadno sledile prijetne ljudske prireditve. V novi zavezi pa praznujemo glavne praznike, kot: Božič, Veliko noč, sv. Rešnjje Telo, Marijino vnebozetje in Brezmadežno spočetje v najlepšem veselju. Vsaka nedelja pa je oddih od poklicnega dela; posvečena Bogu in potrebnemu razvedrilu bodisi v krogu lastne družine ali pa med znanci in prijatelji.

Da, še več! Neke vrste razvedrilo je celo v najstrožjih redovih sv. Cerkve. Kartuzijani imajo v pravih tedenski triurni sprehod, na katerem se naj redovniki s prijetnimi razgovori razvedre. O sv. Tereziji Veliki, tej izredno globoki in od sv. Duha razsvetljeni duši, pa je znano, da je med prostim časom sosestram — karmeličankam — zaigrala na flavto ali tamburico.

ta Pija XII. Ta mu je tudi omogočil, da se je l. 1934, ko je Nemčijo začela ogrožati pošastna Hitlerjeva senca, preselil v zgornjo Italijo. Prevzel je vodstvo prometnih zavodov industrijskega mesta Milana in je vrtil službo tako vzorno, da mu je ob nedavnem srečanju rekel predsednik obratnega sveta teh ustanov tole: »Vrnite se zopet k nam. Potem bo naš obrat zopet zaživel. To nas nič ne moti, če nosite meniško haljo.«

Trikratni doktor Leonard Adler je pred leti, ko je že nosil sedem križev na sebi, prišel do spoznanja, da je zadosti storil za napredek tega sveta. Dal se je upokojiti in je v sporazumu in soglasju s svojo globokoverno ženo stopil v frančiškanski red. Poleg mnogih jezikov, ki jih je že obvladal, se je sedaj naučil še latinščine in je z dovoljenjem sv. očeta sprejel mašniško posvečenje.

Gospa Adler se je preselila v Meran na južnem Tirolskem. En sin je postal kapucin, drugi se je posvetil gozdarstvu, hčerka je otroška vrtnarica. Ko je oče sprejel mašniško posvečenje in slovesno daroval prvo sv. daritev, so bil vsi navzoči. Pater Leonardo, kakor se sedaj imenuje, se včasih pripelje v samostan v Meran in ob takih prilikah na kratko obišče svojo ženo. Star je sedaj 78 let. Kako pa bosta obhajala zlato poroko, ki naj bi bila letos, tega si tudi sam ne more predstavljati. Gotovo je to eden najbolj nenavadnih dogodkov, kar si jih je mogoče zamisliti.

Prav tako nenavadna in izredna je tudi celotna življenjska pot patra Leonarda, dr. inž. Adlerja. Rojen je bil leta 1882 v Milanu, študiral je na visoki tehnični šoli na Dunaju, kjer je dosegel inženirsko diplomu in pozneje postal doktor tehnike. Enaki akademski naslov si je pridobil tudi v Charlottenburgu v Berlinu. Končno ga je imenovala še univerza v Milanu za častnega doktorja inženirja.

Mladi dr. Adler je bil prvotno zaposlen pri podjetju AEG na Dunaju, nakar je prevzel službo nadzornika pri berlinski mestni železnici. Od leta 1920 do 1934 pa je bil vodja vsega prometa v tem milijonskem mestu. Kot vodja prometnih uradov je izdelal načrt in sam vodil izgradnjo centralnega letališča Tempelhof, ki je postalo sedaj okno v svet za zahodni Berlin. Po drugi svetovni vojni ga najdemo kot generalnega ravnatelja prometnih obratov v Milanu, kjer je leta 1953 stopil v frančiškanski red. Pred petimi leti je bil posvečen v duhovnika. Čeprav je mednarodno znan kot prometni strokovnjak prve vrste, je vendar svojo starost posvetil apostolskemu poslanstvu Kristusove Cerkve. Njegov primer je zgovoren dokaz, da tudi tehnična znanost globoko mislečega človeka ne trga proč od vere in od zaupanja v Boga.

Šoferski kotiček

Prva pomoč pri vožnji

Pritisk olja nenadoma pade

1. Premalo olja v karterju — padec pritiska se kaže na strmih vzponih in na ostrih ovinkih. Takoj dopolnimo olje;

2. Cevi za olje ne tesnijo. Preiščimo, pritegnimo matice zatesnimo.

3. Pokvarjena črpalka za olje. Vozilo vlečemo do najbližje delavnice, nikakor ne vozimo z motorjem.

4. Pokvarjen manometer za olje. Preglejmo priključne matice, popravilo prepustimo najbližji delavnici. Manometer je eden izmed najvažnejših kontrolnih organov motorja.

Motor troši preveč olja

1. Motor je zrel za temeljito popravilo — netesni valji, batni obročki, bati, ležaji, tesnila itd.

2. Slabo olje. Uporabljajmo vselej le kvalitetna olja; Preobilno trošenje olja spoznamo tudi po modrem izpušnem plinu (razen pri dvotaktnih strojih seveda!), pa po zaoljenju svečic, ki povzroča težko zaganjanje.

Sklopka drsi

1. Pedal sklopke ima premalo mrtvega hoda (najbolje 20 do 25 mm), ko močno dodamo plin, ne čutimo pospeška. Nastavimo na vezni palčiči ali jekleni vrvi, če ne gre, prepustimo popravilo delavnici.

2. Zaoljena sklopka: popravilo opravijo v delavnici — sklopko razderejo in oblogo temeljito operejo.

3. Izrabljena obloga: obnovijo nam jo v delavnici.

4. Pokvarjena sklopka — počene vzmeti in podobno — je dozorca za popravilo v delavnici (navadno trese).

Če sklopka ne drsi preveč, previdno peljemo do prve delavnice.

Sklopka ne ločuje

1. Sklopka je slabo nastavljena (lamele sklopke ali prenos od pedala do sklopke). Pretikanje hitrosti povzroča težave; pri sinhroniziranih prestavih sinhronizacija zlasti pri prestavljanju v nižje prestave ne deluje. Nastavitvev prepustimo delavnici.

Težave z zavorami

1. Zavore prijemljejo neenakomerno, vozilo pri zaviranju zanaša v eno stran. Zavore takoj pregledamo doma ali v delavnici! Vzroki: zrak v cevovodu hidravlike (zavorni pedal do kraja mehko popušča), netesen cevovod do ene zavore, zamašen cevovod do ene zavore, ene zavorne čeljusti slabo nastavljene.

2. Zavore slabo prijemljejo ali sploh ne prijemljejo. Najprej dolijemo zavorno tekočino (če je premalo) in odzračimo zavore. Napako povzroča lahko pokvarjen glavni zavorni valj ali zelo izrabljene zavorne obloge (po več kot 50.000 km se napaka pojavi normalno).

3. Izrabljene pnevmatike, premalo protektorja. Kupiti treba nove gume; boljše gume sodijo na sprednji kolesi.

4. Gladka cesta: zlasti gladek asfalt (posebno če je nekoliko prašen in vlažen ali masten) drži toliko, kot nič. Tega zavore zares niso krive.

5. Ročne zavore ne moremo popustiti — ročica se zlahka vrne v izhodiščni položaj. Pozimi jeklena vrvica mnogokrat »zamrzne«, ker se mast okrog nje strdi. Zamenjajmo mast s tako, ki prenese mraz.

6. Pedal nožne zavore se ne vrne v začetni položaj, ko odmaknemo nogo: povratna vzmet je počila, zamenjajo nam jo v delavnici.

7. Nožna zavora ne popusti: počena vzmet med dvema zavornima čeljustma; zamenjajo jo v delavnici.

8. Zavore cvilijo: slabo nastavljene ali zamazane zavorne obloge. Največkrat nič hudega — sčasoma cviljenje samo preneha — če pa ga ne prenesemo, zavore očistimo.

9. Zavore blokirajo — največkrat samo na enem kolesu. Zavorna čeljust se je zažrla v zavorni boben. Popravilo opravi delavnica — ne mi (!).

10. Po daljšem zaviranju (nepravilna vožnja navzdol) učinkovitost zavor močno pade (»fading«, feeding). Zavore ohladimo, nato naj v delavnici pregledajo zavorne obloge, če jih prekomerno segrevanje ni poškodovalo. Po klancih, predvsem dolgih, vozimo navzdol z isto prestavo, kot navzgor (s tem zaviramo z motorjem).

OLJE - živilo in domače zdravilo

Olje je že od davnine cenjena rastlinska mast, ki ni samo splošno pomembna kot živilo, marveč je zlasti zdravilna za želodčne, žolčne in črevesne bolezni. Pazimo pa, da bo vedno sveže. Takisto kakor maslo, ki ga pustimo delj časa na zraku, svetlobi in soncu, tudi olje spremeni barvo, okus in duh. Svetloba razkrajajo olje na sestavine, glicerin in kisline. Sončni žarki razkrajajo tudi kisline, kisik iz zraka pa se spaja z nasprotnimi molekulami, zato olje pokisne, postane neokusno in kalno, žarko, neuporabno. Olje upija tudi duh. Zato ga hranimo v čistih, dobro zaprtih steklenicah, v suhem, temnem prostoru. Ultravioletni žarki delujejo tudi skozi zaprto steklenico in razkrajajo maščobne atome. Olje naj ne stoji kraj petroleja, bencina ali terpentina. Če ga kupimo večjo količino, je najbolje, da ga hranimo v sodčku. Olje, ki nam ostane od pečenke ali od peciva, je dobro in ga lahko vnovič uporabimo. Ostane brez duha, je dobrega okusa in zlatorumene barve. Če uporabljeno olje pusti ohladiti, precedi ga skozi vato in ga spravi kakor drugo olje. Jedilno olje ne bo tako lahko postalo žarko, če steklenice ne zamašiš, marveč jo zavežeš s krpico. Če je preveč na hladnem, se kali, kar pa ne škoduje; postavi ga na toplo, pa se bo sčistilo. Žarko olje bo še uporabno, če ga precediš skozi krpo, na katero si naložila nekaj koščkov bukovnega oglja. Lahko ga tudi zavreš in v njem soveš košček starega kruha, ki se navzame žarkega okusa. Tudi tako izboljšaš žarkemu olju okus, da dodaš na 1 l olja 5 dkg soli, dobro premešaš in pustiš stati nekaj dni; nato olje previdno odlijš, sol pa zavreš. — Olja ali sploh maščobe, ki se ti je na štedilniku vnela, nikar gasiti z vodo, marveč pokrij posodo s pokrovko, štedilnik pa posuj s pepelom.

Ribje olje pridobivajo iz jeter ribe Gadus Morrhua L., ki živi v Severnem morju. Vsebuje maščobe in mnogo vitaminov. Uživanje ribjega olja je nekaterim precej prikutno. Te zoprnosti pa skoraj ne čutimo, če ga ne jemljemo z žlice, temveč ga zvrnemo iz čašice, kakor bi pili hudo žganje, in ga poplaknemo s toplim čajem. Tako se olje ne prime jezika in ustnic ter se njegov neprijetni duh ne čuti. Kot nadomestilo ribjega olja se prodaja njegova emulzija pa tudi zdravilo, ki učinkuje kakor ribje olje, a je prijetno in užito v obliki pilul ali kapljic.

Ne zanemarjaj čevljev!

Čevlji naj se vedno lepo prilagajajo nogi, zato jih ne kupujmo v naglici. Ne jutraj, ko je noga še slabjša, marveč popoldne, ko od hoje ali stanja nekoliko nabrekne, sicer te bodo jutraj kupljeni čevlji tiščali ob vsaki napornejši hoji. Novi čevlji so apretirani, zato jih namažemo s špiritom in izsušimo s krpo, še preden jih obujemo. Čevlji ostanejo dolgo novi in elegantni, če enega in istega para ne nosimo kar naprej, marveč menjamo; ko pa čevlje sezujemo, jih dajmo na kopito. Podplati in podpetniki drže trikrat dlje, če jih večkrat natremo z lanenim oljem.

Mokri čevlji se hitro posuše in ne otrde, če jih nabašemo s časopisnim papirjem, ker se papir navzame vlage usnje, ali pa jih damo na kopito in postavimo na zraven prostor, da se posuše, nikakor pa ne k štedilniku. Dobro je, če mokre čevlje vedno namažemo z rastlinsko in neslano živalsko maščobo, ker so tedaj luknjice na koži odprte in lahko maščoba vleze v kožo.

Blatnih čevljev nikoli ne spravljamo, marveč jih čimprej očistimo, da se blato ne vpije v kožo in se tam zasuši. Čevlje čistimo pravilno, če jih potem, ko smo odstranili umazanijo, obrišemo s cunjjo in šele nato natremo s kremo. Če se je krema posušila in strdila, ji primčamo malo terpentinovega olja, pa bo spet uporabna. Čevlje nato pustimo nekaj časa ali najbolje čez noč, da se krema vpije v usnje, nakar jih poličimo s krtačo in mehko krpo. Takšno čiščenje je lahkotno in lepo ohranja usnje. Čevlje iz svetlega rjavega usnja najlepše očistimo z limonovim sokom, nato pa izsušimo z mehko krpo, potem šele namažemo s kremo. Kdaj pa kdaj jih namilimo z vlažnim milom, takoj speremo in izsušimo z mehko krpo, masne madeže pa namažemo z magnezijo in bencinom. Rjave čevlje lahko kdaj pa kdaj

Ricinovo olje je dobro dristilo, ki ga pridobivajo na poseben način iz semena klosčevca (Ricinus comm. L.). Kadar ga jemljemo, malo pogrejmimo žlico v vroči vodi, da je žlica mokra in da olje laže polzi po žlici. Tudi usta si poprej poplaknemo s toplo vodo, ali še bolje s toplim čajem, da olje ne zastaja v ustih. Ko smo olje zaužili, si poplaknemo usta s čajem ali s črno kavo, kateri smo dodali malo limoninega soka. V lekarni prodajajo ricinovo olje tudi v posebnih posodicah, kapsulah.

Laneno olje z apnico je dobro sredstvo za prvo pomoč, če se opečemo. Laneno seme pa daje dober domač zdravilni čaj, ki ugodno vpliva pri črevesnih kolikah, pri boleznih jeter in mehurja, pri žolčnih kamnih in zlatenici, nadalje kot sredstvo, ki zavaruje hemoroide ter zoper hripavost in katar dihalnih organov. Čisti prebavila in obnavlja njihovo sluzasto povleko, zlasti po driski in grizi. Da bo čaj užiten, ga napravimo takole: Čajno žličko lanenega semena nasujemo na čisto platno, ga nekolikokrat povaljamo sem in tja, da ne ostane na njem prav nič prahu. Na tako očiščeno seme nalijemo zjutraj skodelico vrele vode; to pustimo, da stoji do večera, nato pa odcedimo. Čaj pijemo mrzel ali nekoliko topel. Na že rabljeno seme nalijemo zopet skodelico vroče vode, kar naj stoji do jutra. Potem spet precedimo in izpijemo. V tretje nalijemo na seme mrzle vode in kuhamo 2 minuti. Kaša iz lanenega semena in ajbišve korenine pa je izvrsten topel obkladek na vrat, ako so se nam vnele bezgavke; prav tako se obnese pri katarju mehurja.

Kamilično olje uporabljamo za suhe lase in za masažo telesa. Naredimo ga takole: na sveže kamilice nalijemo močan alkohol, vendar samo toliko, kolikor ga popijemo. Čez uro ali dve dodamo 5 delov dobrega rastlinskega olja, sončničnega ali olivnega, toda brez duha. Mešanico damo v lonec, lonec v posodo z vodo in vse skupaj postavimo na rahel ogenj. Čez pol ure precedimo najprej skozi redko, nato skozi gosto krpico. S takšnim oljem natremo ozeblino, ali se masiramo proti revmatizmu. S sladkorjem se uživa kamilično olje ali tinktura kot kapljice; zoper krče in za utešanje bolečin pri hudem kašlju in naduhi, zadostuje le nekoliko kapljic.

tudi zdrignemo z mešanico 3 delov posnetega mleka in 1 dela terpentina. Za kačje usnje je najboljšo čistilo mešanica beljaka in magnezija. Lakaste čevlje čistimo z mlekom, izsušimo z mehko krpo, nato pa natremo še s čebulo, da se lepše svetijo.

Lakasti čevlji tudi razpokajo, zato jih često mažite z maslom, oljem ali glicerinom. Pozimi moramo lakaste čevlje pogreti, preden jih obujemo, da lak ne bo pokal. Čevlje iz grobega usnja moramo poleg rednega čiščenja katerikrat natreti z maščobo, da bodo trpežnejši in ne bodo propuščali vode. Če čevlji tišče in žulijo, poškodujejo nogavice in noge. Pogosto je vzrok ta, da se je raztrgala podloga. Takšna mesta je treba podložiti z žametom in levkoplastom. Pretešne čevlje lahko razširimo, če jih večkrat natremo na tesnih mestih s špiritom in jih takoj nato obujemo. Gumijastih čevljev ne smemo sušiti pri topli peči (prav tako ne gumijastega plašča), ker se začno brž lomiti. Komur čevlji škripajo, naj jih natre s toplim lanenim oljem.

Kadar ste zelo utrujeni, se preobujete. Pred zimo dajte čevlje, ki so obnošeni, v popravilo, strganih čevljev pa nikar ne shranjujte. V času odjuge natrite podplate s toplim firnežem, ki se hitro vje v usnje in ga napravi nepremočljivega. Vezalke pa bodo domala neuničljive, če jih pred uporabo namočite v burovi vodi.

STAROVEŠKA MODROST

Neki staroveški Atenec je dal po običaju svoje dobe nabiti nad vezna vrata napis: »Le kdo je dober, naj stopi skozi ta vrata.«

Ko je filozof Diogenes, cinik in poseben, ta napis prebral, je vprašal okoli stoječe: »Kod neki bo hodil sedaj gospodar v svojo hišo? Pač skozi zadnja vrata?«

Nekaj o laku

Lak je smolnat sok, ki se cedi iz nekaterih tropičnih dreves, v našem pomenu pa je lak hitro se sušeci namaz, ki tvori trdo povlako in varuje predmet pred vplivom vlage in zraka ter ga dela svetlega in gladkega. Lak se hitro odrgne, zato lakastega usnja ne smemo krtačiti, marveč uporabljamo za čiščenje le mehko, najbolje svileno krpo, ki jo ovlažimo s tem, da dihnemo nanjo. Včasih smemo lak umiti z mlekom, ki naj se na usnjo posuši, nakar ga položimo z volneno krpo in s koščkom nasoljenega masla. Lakasto usnje ne sme biti izpostavljeno izpremembam vlage in toplote, tudi ne sončni pripeki, sicer poka in se ne da popraviti drugače, kakor da ga na novo prelakiramo. Lakaste madeže odpravljamo takole: oljnati lak očistimo s terpentinom, špiritnega odpravimo iz obleke z denaturiranim špiritom, celulozni lak pa odpravljamo z acetonom ali etrom. Lakirani predmeti pa navadno ne prenašajo špirta, terpentina in ostrih snovi, celo voda pušča na njih madeže, če stoji delj časa na njih. Lakasto usnje bo imelo lep lesk in ne bo razpokalo, če ga kdaj pa kdaj natremo z dobrim olivnim oljem. Kakor vse čevlje, moramo tudi lakaste hraniti na kopitu, da obdrže obliko. Če razpokano usnje pa natremo z glicerinom, ki ga kolikor toliko izgledi.

Muhe, muhe, muhe...

Muhe niso samo nadležne, marveč tudi sila nevaren mrčes, ki ga moramo zatirati, kjer in kolikor moremo. Muh je več vrst. Ene so bodulje, ki priletavajo iz govejih hlevov in boleče pikajo. Druge so sesalke, ki ne pikajo, pač pa izsesavajo hrano za svojo potrebo. To je predvsem domača muha, nevarna razširjevalka legarja, kolere, jetike, škrlatice in grize.

Ena sama muha zaredi v našem podnebnju 500 do 750 mladih. Zarod preskrbujejo muhe, ki prezimijo, zato moramo muhe uničevati zlasti jeseni, pozimi in zgodaj pomladi, brž ko se pokažejo. Predvsem shranjujmo sproti živila, ki jih privablja. Če so se nateple v sobo, jo zatemnimo in jih odpodimo skozi priprto okno. Tudi preprih jih prepodi. Lovimo jih z muholovkami ali lepljivimi trakovi, kar pa v občutljivem človeku vzbuja gnus. Imamo najuspešnejše sredstvo: prašek DDT ali pantagon (pepin), ki ga kupimo v drogerijah, lekarnah in tudi v žadrukah.

Odprta gnojišča in stranišča, kjer se pasejo roji muh, ki prihajajo v stanovanja, sedajo na ljudi in prenašajo bolezen, razkujemo s tem, da potresemo pogostokrato zdrobljeno živo apno po gnoju. V hlevu pa je najcenejša muholovnica šop praprota, ki jo obesimo sredi hleva; čež noč se spravijo muhe v praprot, zato potegnimo zgodaj zjutraj široko vrečo žeznjo, ki jo lahko na prostem s palico premlatimo, muhe stresemo, praprot sežgemo in obesimo svežo.

Vselej, zlasti pa v vročih mesecih, skrbno odstranjujemo vsakršne odpadke in zlasti konjske fige, vizimo jih na gnojšče in pokrijmo z zemljo. Dokler so hlevi in gnojšča po vaseh, dotlej muh ne bo konec. Higiena si prizadeva, da bi premaknila živino izven ljudskih selišč, kar je edino pravilno; v to so prve poklicane naše zadruge.

Mušne madeže odpravimo na svili, volni in bombažu z mlačno milnico, ki ji dodamo malo salniaka ali špirta. Na kovini jih zdrignemo s ščetko, namočeno v špirt ali pa v gosto kašo cigaretnega pepela in petroleja. Za pohištvo zmčamo škrob in vodo, da dobimo gosto kašo, z njo namažemo madeže in zgladimo z mehko krpo. Na senčnikih zbrisemo mušje madeže z mehko krpo, namočeno v mlačno vodo, ki smo ji dodali malo kisa.

SUBVENCIJO 4.000 šil. dobi vsak kmet pri nakupu stroja za sušenje sena „Heuraape MBR 150“ izdelek tovarne Pöttinger, s samostojnim motorjem. Stroj obrača, grabi in trosi.

Pri vilastem motornem obračalniku znamke „Reform MGW 5“ pa znaša subvencija 3.500.— šilingov.

Omenjene stroje vam dobavlja:

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobriča ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Naročite takoj, da ne zamudite ugodne priložitosti!

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Paul Cazin:

LEV SVETEGA JERONIMA

Ko se je veliki sveti Jeronim nekoč sprehajal po palestinski puščavi, je zagledal leva, ležečega za neko palmo.

Njegov prvi vtis je bil jako neugoden, kajti svetnik je ljubil samoto in, če se je sprehajal po puščavi, je bilo to gotovo zato, da se je izognil vsake družbe. Razmišljal je tedaj ravno o spisu, ki ga je pripravljati proti krivoverskemu Rufinu. Pogled na tega leva pa mu je sedaj zmešal nit misli. Toda takoj je zatrl svojo nepotrepljivost; pomislil je na pretečo nevarnost in začel iz vsega srca moliti k Bogu.

Lev se ni niti ganil in sveti Jeronim se mu je približal. Videl je, kako si je zver z žalostnim izrazom lizala šapo; z repom, trdim kot železo, pa je udarjala po svojih straneh in po pesku je bilo videti krvave lise.

Sveti Jeronim je naredil znamenje križa, pokleknil z enim kolenom na tla in stegnil roko. Lev mu je pomolil svojo šapo. Med kreplji je imel zadrt velik kaktusov trn.

»Poglej, tako je!« je dejal svetnik. »Ti dirjaš za antilopami, za gazelami, z karavanami in ne paziš, kam postaviš šapo. Ali morda nisi ti tudi tisti, ki so ga videli klatiti se celo okoli našega samostana? Pri nas imamo osla in prav bojim se...«

Toda lev je naredil z glavo znamenje, sklene, da on sploh ne je oslov in da je ho- bi vedno le po pravičnih potih.

»Bog te ozdravi,« je dejal svetnik, izdirajoč mu trn. »Le glej, da boš poslej priden lev.«

Potem mu je še popihal šapo, da bi mu pregnal bolečino, nato je mukoma vstal, opirajoč se na levov hrbet, kajti bil je že star. Ker se je dan nagibal, je krenil nazaj proti samostanu.

Le z največjo muko se je svetnik povrnil zopet nazaj k svojim mislim, kajti lev mu je šepajoč sledil kot pes in ga zapeljeval k raztresenosti.

V samostanu je bilo vse pokonci. Samostanska družina se je drenjala okoli dobre- ga očeta in njegovega leva. Star menih, ki je že osemindeset let molčal, je zavpil, ko je zagledal tak nenavaden prizor. Novinci so proti svojim pravilom begali in marsikdo je pri teku izgubil celo svoje sandale, kar je za novince naravnost nedolžna sramota.

Ker je hotel lev očividno ostati kar v samostanu, ga je bilo treba seveda nekje nastaniti. Izprva so ga hoteli namestiti v hlevu k oslu. Sveti Jeronim, ki je imel nav- zlic svoji godrnjavosti zlato srce in je videl vse naprej, se je temu uprl. Osla bi bilo prvo noč preveč strah, ker seveda ni bil vaje take nove tovarišije.

»Tudi naš osel bi zbolel na nogah, oče,« so menili menihi.

»Hel!« jim je odvrnil sveti Jeronim, »bil bi bolj miren, če bi videl leva bolehati na zobeh. Razen tega sedi na drugem koncu hleva tudi petelin in petelinje petje ne prija levu. Treba je pa, da se počuti lev pri nas srečnega.«

Spustili so torej leva na trato znotraj klavzure. Vsi so ga ljubkovali in mu stre-

gli. Priporočali so mu, naj ne polega po kamnitih ploščah, ker bi si utegnil nakopa- ti revmatizem, za katerega so levi posebno dovzetni, in novincem so strogo prepovedo- vali vtikati nosove skozi okna svojih celic ter se zamujati z levom, kar je te seveda jako mikalo.

Naš lev je kmalu zelo vzljubil samostan- sko življenje. Takoj se je spoprijateljil z oslom in s petelinom — skoro bi dejal, da je neprestano zahajal od petelina do osla — zadovoljen je bil s skupno hrano in bil zelo ljubezniv z vsakim; toda do svetega Jeronima je kazal še prav posebno nagnje- nje. Če mu je kak redovnik, ki je korakal mimo njega s povešenimi očmi in z rokami v rokavih, po neprevidnosti stopil na rep, se zato ni prav nič razburjal. Bil je narav- nost za spodbudo vsem, ki so prihajali k njemu.

Toda brezdelje ne rodi dobrih sadov. Svetega Jeronima je začelo kmalu vznemir- jati, ko je videl leva brez vsakega posla. Določil mu je za nalogo paziti na osla, ka- dar se je pasel na nekem travniku ob robu puščave, koder so pogosto prihajali mimo vsakovrstni sumljivi ljudje.

Tedaj se je pa pripetilo, da je brat laik, kateremu je bilo naročeno, naj gre v mesto prodajati zelenjavo s samostanskega vrta, nekega dne podlegel svoji radovedno-

Anton Martin Slomšek, katerega stolet- nico smrti letos praznujemo, je v »Drob- tnicah za l. 1862« popisal tudi nekaj naših mož, za katere je prav, če tudi naš človek ve, jih ceni in spoštuje. Takole piše:

O JARNIKU

»Sveti se v kolu koroških Slovencev Jar- nika Urbana lepo ime. Bistre glave mož, pa tudi vrle postave, je blagi Žiljčan slo- vensko cvetke saditi začel, v tisti mrzli do- bi, v kateri se ni nihče za slovenščino zme- nil. Po njegovih poskušnjah je na Koro- škem slovenščina spet ozelenela. Citaj Jar- nikovo »Zvezdje«, beri poslovenjenega »Fridolina na poti v fužine«, in čudil se boš, kako visoko se je njegov duh povzdi- gal, kako gladko mu je že pred polovico stoletja slovenščina tekla. Jarnikov »Idio- tikon slovenski« nam je živo ogledalo veli- častnega sklada naše slovenščine, in nam s pristom kaže slovenske besede čedno kovati, pa tudi razumevno dokazati vsake besede koren in pomen. Jarnik, v stari slovenščini ves doma, je razumel vseh Slovencev na- rečja; samče je sedel na nemški meji svojih 25 let, je gledal z žalostnim srcem usodo, kako nemščina vsakih sto let sesternom polje za eno uro na široko spodrije. Jarnik je pa tudi branil, da nemščina slovenščine cele zalila ni, ter je budil svoje rojake to ne- prijazno nemško povodenj zaježiti. Ne- mila smrt nam je Jarnika pokosila, du- ha slovenskega pa ni zadušila, katerega je mladim Gorotancem zapustil.

Živel to noč, le tebi, Haina, ga bom zaupal. Samo ti mi boš verjela in boš skupaj z mano molila za večni pokoj duši nesrečne utopljenke! S temi besedami se je pri- bližal hišici. Okno je bilo odprto. Lunini žarki so padali na spečega dekleta. Njena glava je počivala na roki, lici sta nežno žareli, ustnice so se lahko premikale in komaj slišno govorile Levkovo ime. »Spi, krasotica! Naj se ti sanja, kar je najlepšega na svetu, toda nobene sanje ne bodo tako lepe, kakor bo sreča, ko se prebudiš in se poročiš z menoj!« Prekrižal se je, zaprl okno in se tiho oddaljil.

Kmalu potem je zasnula vsa vas, edino mesec je blešče in očarujoč plaval po ne- objetnih prostorih razkošnega ukrajinskega neba. Zmagoslavno je dihalo nebo in božan- ska noč je z veličastnim sijajem počasi dogorevala. Prav tako svečano se je svetila zemlja v srebrnem blešku, toda nihče več se ni nad tem naslajal, zakaj vse je bilo pogreznjeno v globok sen. Le izredka je prekinjal molk lajež psov in še dolgo je kolovratil po spečih ulicah pijani Kalenik, ki je iskal svojo bajto.

(K o n e c)

sti ali celo nepremišljeni nečimnosti in je povedel s seboj v mesto leva namesto osla.

Lahko si mislite grozo dobrih žensk, ko so zagledale kralja živali, ki se je kar šibil pod silnim tovorom česna in korenja.

Zavrelo je po vsem trgu. Od vseh strani so drli nakupovalci in preplačevali blago; nihče ni gledal na ceno. Lahko bi mi ver- jeli, da so možje, zaposleni po raznih služ- bah, radi odobrili ženam tak povečani iz- datek. Navzlic ugovorom drugih proda- jalcev proti »taki sramotni reklami in taki nepošteni konkurenci« je naredil brat vrt- nar največji izkupiček vsega svojega do- tedanjega življenja.

Ko je razprodal svojo zalogo, se ni mogel ubraniti zapeljivi zabavi, da bi spravil pre- bivalstvo v še večje začudenje. Povabil je majhne otroke, naj pridejo brez strahu bo- žat strašno zver, ki jo je ukrotil sveti mož Jeronim s svojimi čednostmi. Posajal jih je na leva in jih vodil okoli vodometu sredi trga ter pri tem — žalilbog — neprestano mislil na lepi dobitek, ki ga bo tako na- bral. Končno je začel na ta način prepelje- vati celo vojake in prodajalke iz trgovin.... Ko se je vračal potem v samostan, je nesel lev polno bisago velikih novčičev.

Sveti Jeronim ga je čakal že na pragu glavnega vhoda. Vedel je vse. Obvestil ga je bil o tem neki angel.

»Kaj prinašate tam, brat moj?« je vpra- šal s pomenljivim nasmeškom.

Brat se je hotel pobahati, da ni zaprav-

ljal časa in ne zanemarjal koristi samostan- ske družine. Odprl je bisago, a ta je bila napolnjena z — oslovskimi odpadki.

»Tako, tako!« je zavpil sveti Jeronim, »lepo ste pazili na denar, ki so vam ga da- jali!«

Brat je padel na kolena in pretakal gren- ke solze.

»No, ne morem vam ravno čestitati,« je strogo dejal svetnik, vendar mu je položil na glavo svojo staro, tresočo se roko. »Kar pogledajte sedaj svojo nagrado in bomo sla- vo, ki ste jo zaslužili s svojim dobičkar- skim duhom. Delati ste hoteli nedovolje- ne dobičke, a ste povzročali le sramoto. Oskrunili ste našo sveto obleko. Obnašali ste se kot kak glumač, kot kak komedi- jant in razkazovalec tujih živali. Hu! Ka- ko grdo je to! Vstanite, za enkrat naj bo pozabljeno in ne govorimo več o tem! Naj vam zadostuje ta nauk. In v bodoče mi pustite leva v miru.«

Lev je ostal poslej miren. Toda njego- vih preskušenj še ni bilo konec.

Medtem ko je pazil na svojega osla, se je navzel tudi običajnih slabosti vseh straž- nikov, nadzornikov, vratarjev in vseh dru- gi, ko opravljajo svoje posle sede: od časa do časa je nekoliko podremal.

Mislil si je: »Jaz ne spim, imam dobro oko in vse gre dobro...« Vse je šlo do- bro res, dokler niso nekega lepega dne puščavski beduini, sodrga, ki je ni nihče pri- da, drzni škodljivci, ki nimajo spoštovanja pred nobeno stvarjo, samostanskega osla ugrabili.

Lev jih je žalostno tuleč iskal prav do noči. Prisegel si je bil, da se ne prikaže, do- kler ne najde tatov. Toda odvalil se je bil že prenočevati pod milim nebom. Bleda polna luna, ki se je dvigala iznad vrhov palm, ga je navdajala s strahom in vrnil se je sam, ves obupan.

»Ti si požrl osla! Kar priznaj, nesrečnej, ti si ga požrl,« so mu očitali menihi.

Ubogí lev se je zaman branil na vse načine, ki jih je premogel, da ni požrl osla, toda vse je ostalo prepričano, da je zakrivil lev najstrašnejšo zlorabo zaupanja, kar so jih pomenili samostanski letopisi.

Samostanski kapitelj je sklenil, da se bo moral lev zato postiti štirinajst dni od vodi in ob kruhu. Nihče ga tudi ni več božal. Celó sveti Jeronim sam se ga je izogibal in to je ubagega leva še posebno bolelo.

Svoj post je prenašal z naravnost zgledno ponižnostjo, toda ko je opravil pokoro, je izginil...

Lev je iskal svojega osla. Ni hotel pogri- niti, dokler ne bi zopet pridobil spoštova- nja svetega moža Jeronima. Iskal je osla povsod in lahko si mislite, da si je nabral pri tem še več trnje v svoje šape. Pre- dirjal je Sirijo, Arabijo, Kapadocijo, ki so zelo oddaljene dežele. Zgodovinarji so celo trdili, da so ga videli v Morvaniji, toda te trditve so sporne. Pa — bilo, kakor bilo, vrla žival se ni strašila nobenih napor- ov. Iskal je več let, ne da bi mogel najti sled za tatovi.

Ko je končno uvidel, da mu pojemajo moči in da so mu dnevi šteti, se je napotil nazaj proti samostanu.

Ko se je ustavil na vrhu nekega grička, mu je pokalo srce od ginjenja in žalosti, ko je gledal od daleč na okno svetega moža Jeronima, na samostanski vodnjak in na hlev. Toda, glej, kaj je tako nepričakova- no zapazil, ko je krenil nizdol na pot? Ka- ravano beduinov. In na čelu karavane, kaj je zagledal? Svojega osla, ki se je šibil pod neusmiljenim tovorom in ki so ga hudob- ni beduini protrepali.

Tedaj je lev strašno zarjul; vsa karavana se je spustila v beg, toda lev, ki je natančno vedel, kaj hoče, jo je spretno obkrožil in pognal proti samostanu.

Osel je hitro spoznal kraje, kjer je za- gledal beli dan, in naredil pred vrati tako godbo, da so se takoj odprla.

»Naš osel!« so vzklikali menihi. »Naš osel še vedno živi! Lev ga torej ni požrl. Kje neki bo sedaj on, ta ubogi lev? Gotovo je od žalosti poginil, če se ni iz obupa celo ubil. Oh, kako krivični smo bili z njim!«

Toda sveti Jeronim je dvignil roke proti nebu in debele solze so mu kapale po bra- di, kajti takoj za poslednjim beduinom je skočil na dvorišče tudi lev in se vlegel pred noge svojega starega prijatelja, ki se je sklonil, da bi ga objel.

Toda ubogi lev ni več vstal; bil je mr- tev...

domovine pozabil ni, kakor priča njegova lična zbirka koroških in štajerskih pesmi. Prijatelj svojega rodu in doma je nabiral blaga slovenskega sam, a je tudi druge ro- doljube podpiral in oživljal, naj bi doma- če polje čedili. Sosed starega pevca Andrea- ša Rožana, je ohranil drage iskricke tega prostega pevca, da bi se ne izgubile. Poma- gal je tudi mladim duhovnim v celovski duhovščini, da bi iz njih zrastle izobraženi slovenski učitelji. Ahacel je slovenščini v Koroški dobro zemljo pripravil ter zasluži, da se vsak rodoljub njegovemu spominu odkrije, in vsak Korošec hvaležno svojim vnukom naznanjuje Ahacelna slavno ime...

Hvaliti svoje rajne dobrotnike, povzdi- govati njihova lepa dela in znamenite za- sluge nam je ravno tako dolžnost kakor njih slavne vzglede posnemati. Kdor svo- jih slavnih prednikov ne časti, njih vrli naslednik biti ne zasluži. Hvalimo torej, dragi prijatelji, sloveče može, rodoljube naše, ponavljaje njihov spomin.

N. V. GOGOLJ:

13

Majska noč ali utopljenka

»Kdaj pa napravimo svatbo, očka?« je vprašal Levko.

»Svatbo? Jaz bi ti že dal svatbo!... Toda visokemu gostu na ljubo... Naj vaju pop- poroči jutri. Vrag vaju vzemi! Naj komisar vidi, kako točno se izpolnjujejo njegovi ukazi. No, otroci, zdaj je čas spat! Poberite se domov!... Današnji dan me spominja na čase, ko...« In starosta je spet pogledal navzgor čela s tisto značilno važnostjo, ki jo je privzemal njegovo obličje vsako- krat, kadar se je pripravljati, da svojim prijateljem pove povest o svojem popo- tovanju skupaj z blagopokojno carico Ka- tarino.

»Zdaj bo stari spet začel praviti, kako je spremijal carico!« je dejal Levko in radost- no spešil do znanega domeka, obkroženega z nizkimi češnjami. »Bog ti podeli nebeško carstvo, dobra prekrasna gospodična!« je mislil pri sebi. »Naj ti bo usojeno na onem svetu večno se smehljati med svetimi angeli! Nikomur ne povem, kakšno čudo sem do-

Obvestilo

SV. HEMA-ROZALIJA pri GLOBASNICI

Po popravilu strehe romarske cerkve sv. Heme je še ostala potreba urediti tudi lepo ubrano zvonjenje.

Ker so stroški veliki, so častilci sv. Heme in romarji ter dobrotniki prisrčno naprošeni, z darovi pomagati k dosegu tega cilja. Za darove že vnaprej vsem darovavcem iskren »Bog plačaj!«

Vplača se lahko tudi na ček, račun št.: 185.686 — župni urad Globasnica.

Župni urad Globasnica

DAROVI ZA TISKOVNI SKLAD:

Schnabl Jožef, Loče, 40.— šil.

Po 20.— šil. so darovali: Družina Sturm, Lipa; Šimenc Marija, Udmat; Rainer Matevž, Loga ves; Zablatnik Mihael, Bilčovs; Mischkulnig Mihael, Branca ves; Hafner Ana, Škofiče; Podlipnik Alojzija, St. Lenart; Krištof Jožef, St. Jakob; Isop Franc, St. Jakob; neimenovani iz St. Jakoba; Krištof Florijan, Dragožiče; Feinig Johan, Sveče; Zerzer Milena, Sveče; Gabriel Mihael, St. Janž; dr. Travnik Valentin, Borovlje; Korenjak J., Šmarjeta; Mihor Jožko, Šmarjeta; Uznik Marija, Borovlje; Slugoutz Jožefa, Ruda, č. g. Holmar Tomaž, Obirsko.

Po 10.— šil. so darovali: Hofer Anastazija, Marija na Zilji; Olipitz Roza, Loga ves; Adlasnig Johana, Kotnara ves; Boštjančič Jožef, Branca ves; Kernjak Valentin, St. Ilj; Pip Johan, Bistrica; Zollner Lenard, Branca; Truppe Gašper, St. Lenart; Mikl Jožef, St. Jakob; neimenovani iz St. Jakoba; neimenovani iz St. Jakoba; Schüttelkopf Andrej, St. Jakob; Ottowitz Jožef, Podgorje; Košutnik Valentin, Borovlje; Hribernik Anton, Trebljinje; Malle Julij, Vrh; Olip Simon, Borovnica; Čertev Valentin, Seč; Male Johan, Seč; Velik Herman, Seč; Mak Jurij, Seč; Doujak Andrej, Seč; Hribernik Peter, Zihpolje; Höberl Jakob, Djekše; Kuchling I., Zelinje.

Po 5.— šil. so darovali: Schuschu Štefan, Plešerka; Žager Antonija, Kotnara ves; Käfer Marija, Velnja ves; Bister Jancz, Velnja ves; Gasser Blaž, Bilčovs; Hobel Ana, Bilčovs; Mischkulnig Ani, Branca ves; Šumper Jožef, St. Ilj; Prein Franc, Rožek; Schnabl Jožef, Drašče; Zitterer Jožefa, Šteben; Oshgan Jožef, Šteben; Zollner Marija, Loče; Stornik Jožef, Leše; Mikl Johan, St. Jakob; neimenovani iz St. Jakoba; Wernik Maks, Šmarjeta; Varch Mirko, Šmarjeta; Varch Tomaž, Šmarjeta; Merlič Terezija, Galicija; Mautz Jožef, Šajda; Stern Justina, Šajda; Čertev Franc, Seč; Ogris Simon, Seč; Čertev Valentin, Seč; Doujak Marija, Seč; Hafner Franc, Grebinj; Srienč Mirko, Grebinj.

Baumgartner Alojz, St. Jakob 15.—; Šafan Franc, Bilčovs 3.—; Oshgan Ljudmila, Loče 4.—; Wrolich Franc, Podgorje 3.—; Ogris Jožefa, Zihpolje 2.—.

Vsem darovalcem prisrčen Bog plačaj!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 9. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda: — Znamka, zrcalo naših dni. — 18.00 Nekoč v starih časih... — TOREK, 10. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Slovenski samospevi. — SREDA, 11. 7.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijetni družbi. — ČETRTEK, 12. 7.: 14.15 Poročila, objave. — O Turkih na Koroškem. — PETEK, 13. 7.: 14.15 Poročila, objave. — To in ono. — SOBOTA, 14. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Za našo vas. — NEDELJA, 15. 7.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Vse „JOKA“-izdelke — kavče — preproge — žimnice — klavirje — harmonije dobite ugodno pri

FRANZ KREUZER's Wtw.

prodeja pohištva in klavirjev

Klagenfurt, Kardinalplatz 1, tel. 23-60

Nainovejšje kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Svetovno prvenstvo v telovadbi

Za letošnje svetovno prvenstvo, ki bo v času od 3. do 8. julija v Pragi, se je prijavilo 31 držav, odnosno narodov. To je doslej največje število narodnih reprezentanc in posameznikov, ki so kdajkoli tekmovali v mednarodni areni tako v talni telovadbi kakor v orodnih vajah. Edino Avstralija ne bo zastopana pri letošnjem srečanju, medtem, ko je udeležba iz Evrope izredno velika, kar je povsem razumljivo, saj je tu tekla zibelka tem lepim in najbolj vsestranskim telesnim vajam. Celotajška (rdeča), Iran, Koreja, Kuba, Izrael in Egipt ter Južna Afrika so prijavili svojo udeležbo. V moškem delu tekmovalja, ki obstoji iz dvanajsterboja, se bo borilo 23 kompletnih moštev in 11 posameznikov, dočim bo pri dekletih tek-

čan in mišičast atlet je ugajal tedanjemu svetu, četudi so bile njegove mišice trde in neprožne.

Finesa, združena s polnim kolebom, elanom, prožnostjo, dinamiko, pogumom, so činitelji, ki dajejo pečat današnji telovadbi in še posebej orodni. Vmes je vpletenih mnogo vrhunskih gibov, ki spadajo v skupino akrobacije in artistična plat igra ravno pri moderni telovadbi važno vlogo. Pri talni telovadbi je posebno pri dekletih tudi dosti baleta zraven.

In vse to bodo najboljši telovadci in telovadkinje sveta pokazali pri letošnjem svetovnem prvenstvu v Pragi. Po končanih tekmah bomo kaj več poročali o tem ter obenem objavili glavne rezultate. Za danes bi omenil samo še tole: Vsi so se temeljito pripravili za letošnje prvenstvo in borba bo izredno napeta in ostra. Nevarni nasprotniki so zlasti Japonci, Rusi in Amerikanci, dalje Kitajci, Finci, Čehi, Švicarji, Nemci, Italijani in gotovi posamezniki kakor evropski prvak Cerar iz Ljubljane.

Ivo Kermavner

Športni kotiček

KOŠARKA:

BABENBERG BREZ IZGLEDOV

V soboto je Union Babenberg (Celovec) nastopil proti KK Jesenice (5. v deželni ligi Slovenije) in zgubil pričakovano z 75:101 (33:67).

LEP USPEH SLOV. KOŠARKARJEV

V soboto je ASKO otvoril v Beljaku svojo napravo sojne luči za košarko (Flutlicht-Basketballanlage). Iz tega vzroka je vodstvo ASKO-eja priredilo v Beljaku internacionalni turnir, katerega so se udeležili Triglav Kranj, Partizan Javornik, ASKO-e Koroška in Turnverein Beljak.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 7. 7.: Flucht nach Berlin (IV). — Politični pustolovski film. Vzhodno-nemški kmet, katerega posestvo so podržavili, ubeži v Zapadni Berlin. — Nedelja, 8. 7.: Brennendes Indien (III). — Divji doživljaji beguncev, ki morajo prestopiti mnogo nevarnosti.

Borovlje. — Sobota, 7. 7.: Die Sklaven Roms (IVa). — Barvni film iz časa preganjanja kristjanov v Rimu z divjimi in grozovitimi borbami. — Nedelja, 8. 7.: Der Hochtourist (III). — Nemška veseloigra o nekem direktorju, katerega zlagano strast o plezanju po gorah končno odkrijejo. — Torek, 10. 7.: Die Rache des Wüters (IVb). — Grozljiv film, v katerem dela neki blazen atomski znanstvenik zločinske človeške eksperimente. — Četrtek, 12. 7.: Die Liebesnächte des Herkules (IV). — Pravljice pustolovščine antičnega polboga.

Dobrla ves. — Sobota in nedelja, 7. in 8. 7.: Das Rätsel der grünen Spinne (IV). — Kriminalni film. Nekega morilca odkrijejo v nočnem lokalu. — Sreda, 11. 7.: Die Vergeltung des roten Korsaren (III). — Pustolovski film.

Miklavčevo. — Nedelja, 8. 7.: Ein Lied erreicht die Sterne (II). — Biografski film o znanem tenorju Josefu Schmidtu z originalnimi posnetki. — Četrtek, 12. 7.: Die Vergeltung des roten Korsaren (III). — Pustolovski film.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 7. in 8. 7.: Die junge Sünderin (IVa). — Dramatičen film o revnem dekletu, ki si po nekaterih stranpotih pridobi milijonarja za moža. — Torek, 10. 7.: Bis zur letzten Parone (IVa). — Film iz divjega zapada o nekem ameriškem oficirju, ki se bori za svojo nedolžnost, ker so ga po krivem obsodili, da je sokriv nekega

Posamezne igre:

Partizan Javornik: TV-Beljak 67:49 (38:24)

Triglav Kranj: ASKO-e Koroška 63:36 (29:18)

Triglav Kranj: TV-Beljak 102:40 (38:28)

ASKO-e Koroška: Partizan Javornik 40:38 (23:18)

Končni rezultat:

1. Triglav Kranj 6 točk;
2. ASKO-e Koroška 4 točke;
3. Partizan Javornik 4 točke;
4. TV-Beljak 2 točki.

V NEDELJO, 8. JULIJA 1962
veselica v

gostilni KUCHAR

V SMIHELU

◆ Piške — pečenke — klobase

◆ Dobra vinska kapljica

Igra priljubljena domača godba

NOGOMET:

ST. JANŽ-DSG BOROVLEJE 3:3 (3:2)

Tudi v zadnji tekmi nogometne sezone 1961-62 nas je šentjansko moštvo skorajda presenetilo. V zelo živo igrani tekmi, ki je bila do zadnje minute izredno napeta, nam je St. Janž pokazal, da je zares vreden 2. mesta.

Za po 5 minutah se je gostom iz Borovlj posrečilo, zabiti prvo žogo v mrežo — 0:1. Prešlo je nekaj minut in najboljši napadavec domačinov, Hanzl Gabriel, je z glavo izenačil na 1:1. 3 minute pozneje — 1:2 za Borovlje. Zdaj pa je domače moštvo moralo napeti vse sile, da se je ubranilo stalnim napadom nasprotnika. Z lepim strelom je Hanzl Gabriel znižal na 2:2. Nezadržan pa je bil Walchensteinerjev strel na gol — in s tem rezultat za polčas (3:2 za St. Janž).

Po menjavi pa je šentjansko moštvo že igrati čisto v duhu zmagovalca. 15 minut pred koncem se je z lepo kombinacijo Borovljanom posrečilo ustreliti naslednji gol — 3:3.

Zaželeno sreča pa prav v nedeljo ni bila na strani domačinov. Tako je Hanzl Gabriel 5 minut pred koncem stal sam pred vratarjem (zmaga je bila tako rekoč na njegovi nogi), a ustrelil je visoko čez gol.

Pohvala naj velja obema moštvoma. Obe moštvi sta igrali zelo lepo, borili sta se za vsako žogo in ni prišlo do nobenih prerekanj.

Upam, da so vsi gledavci prišli na svoj račun, in da so bili z rezultatom zadovoljni.

umora. — Četrtek, 12. 7.: Vulkane — Pforten der Hölle (II+). — Barvni dokumentarni film o živih in ugaslih vulkanih sveta. Za mlade in odrasle!

Sinča ves. — Petek in sobota, 6. in 7. 7.: Unrasiert und fern der Heimat (III). — Ameriška seloigra. — Nedelja, 8. 7.: Der Klosterjäger (III). — Barvni film po znanem Ganghoferjevemu romanu. — Ponedeljek in torek, 9. in 10. 7.: Einst kommt die Stunde (III+). — Drama iz letalskega življenja. — Sreda in četrtek, 11. in 12. 7.: Die erste Kugel trifft (III). — Dober film iz divjega zapada. — Petek in sobota, 13. in 14. 7.: Die junge Sünderin (IVa). — Dramatičen film o revnem dekletu, ki si po nekaterih stranpotih pridobi milijonarja za moža.

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 7. 7.: Mein Schwert für den König (III). — Pustolovski film z zgodovinskimi ozadjem iz 17. stoletja. — Nedelja, 8. 7.: La Paloma (III). — Revijski film z mnogimi popevkami. — Sreda, 11. 7.: Fuzzy, der Gangsterschreck (III). — Film iz divjega zapada.

Za dobro voljo

„Obljubil si mi, da mi boš dal do konca poletja ves denar nazaj!“

„Seveda! Toda ali smo letos imeli sploh kaj poletja?“

Abraham a Santa Clara je prišel slovesno na prižnico, odmolil očenaš in zdravamarijo, vstal in vzel v roke papir. Pogledal ga je na prav, pogledal narobe in rekel: „Sprejaj nič, zadaj nič, Bog je ustvaril svet iz nič.“ In je začel pridigati od stvarjenja sveta naprej.

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

Blago za poletne obleke,
posteljno perilo

Velika izbira —
zelo ugodne cene

L. Maurer
Klagenfurt   Alter Platz 35